

शिवछत्रपती क्रिडा पुरस्कार व अन्य क्रीडा पुरस्कार
सुधारित नियमावली.

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : राक्रीधो २०१२/प्र.क्र.१५८/१२/क्रीयुसे २

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक :- १६ ऑक्टोबर, २०१७.

- वाचा :-** १. शानि.सामाजिक न्याय, सां.का., क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्र.शिछपु.-२००२/
प्र.क्र.७३/क्रीयुसे-२ दिनांक ९ जानेवारी, २००३
२. जिजामाता राज्य क्रीडा पुरस्कार शासन निर्णय क्र. शिछपु-२००४/प्र.क्र.५२/क्रीयुसे-२
दिनांक १४.०९.२००४
३. शासन निर्णय, शा.शि.व क्री.वि. क्र.शिछपु-२००२/प्र.क्र.७३/क्रीयुसे २,
दिनांक १९.१०.२००६
४. शासन निर्णय, शा.शि.व क्री.वि. क्र.शिछपु-२०११/प्र.क्र.१९८/२०११/क्रीयुसे २,
दिनांक ०१.१०.२०१२

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र राज्यातील नामवंत सर्वोत्कृष्ट क्रीडापटूंना शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार देण्याची योजना सन १९६९-७० पासून आणि राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवर देशाचे नाव उज्ज्वल करणारे खेळाडू घडविण्याच्या क्रीडा मार्गदर्शकांना उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार देण्याची योजना सन १९८८-८९ पासून शासनाने अंमलात आणली आहे. तसेच ज्येष्ठ क्रीडापटू, क्रीडा मार्गदर्शक, संघटक-कार्यकर्ते व क्रीडा क्षेत्राशी संबंधित अशा ज्या व्यक्तींनी क्रीडा क्षेत्रासाठी आपले सर्वस्व पणाला लावून आपले जीवन क्रीडा विकासासाठी व्यतीत केले आहे, अशा ज्येष्ठ क्रीडा महर्षींचा गौरव करण्यासाठी सन २००१-०२ पासून महाराष्ट्र शासनाने शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार देण्याची योजना अंमलात आणली आहे.

२. शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार, उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार, शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (खेळाडू, संघटक/कार्यकर्ते), एकलव्य राज्य क्रीडा पुरस्कार, साहसी क्रीडा पुरस्कार व जिजामाता क्रीडा पुरस्कार या पुरस्कारांची नियमावली दिनांक ९ जानेवारी, २००३ च्या शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आली आहे. सदर नियमावलीमध्ये दिनांक १९ ऑक्टोबर, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये काही सुधारणा करण्यात आल्या आहेत. शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्काराचे यापुर्वीचे व उपरोक्त संदर्भीय शासन निर्णय अधिक्रमीत करून पुरस्कार नियमावलीमध्ये कालानुरूप आणखी काही बदल करणे आवश्यक असल्यामुळे तसे बदल करण्यासाठी क्रीडा क्षेत्रातील एकविध संघटना तसेच खेळाडू यांच्याशी विचार विनिमय करून सुधारणा करण्यासाठी आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती.

क्रीडा व युवकसेवा संचालनालयास यासंदर्भात प्राप्त झालेल्या सूचना, अभिप्राय विचारात घेऊन शासन निर्णय सुधारीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्यातील नामवंत सर्वोत्कृष्ट क्रीडा महर्षी, क्रीडापटू, क्रीडा कार्यकर्ते-संघटक, क्रीडा मार्गदर्शक, साहसी क्रीडापटू आणि दिव्यांग खेळाडू यांचा पुरस्कार देऊन गौरव करण्यात येतो. सदर पुरस्कार प्रदान करण्यासाठी यापूर्वीचे सर्व या शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत आहेत व या शासन निर्णयाद्वारे खालीलप्रमाणे नियमावली विहित करण्यात येत आहे.

(१) शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार :-

जेष्ठ क्रीडापटू, क्रीडा मार्गदर्शक, क्रीडा संघटक/कार्यकर्ते व क्रीडा क्षेत्राशी संबंधित अशा ज्या व्यक्तींनी क्रीडा व खेळासाठी आपले सर्वस्व पणाला लावून आपले जीवन क्रीडा विकासासाठी व्यतीत केले आहे, अशा क्रीडा महर्षींचा गौरव करण्याच्या दृष्टीने सोबतच्या परिशिष्ट “अ” व “अ-१” मध्ये दर्शविलेल्या नियमावलीनुसार शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

(२) उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार:-

क्रीडा क्षेत्रातील ज्या क्रीडा मार्गदर्शकांनी केलेल्या मार्गदर्शनामुळे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर खेळाडू सहभागी होण्यास व घडविण्यास मदत झाली असेल, त्याचप्रमाणे ज्यांच्या मार्गदर्शनामुळे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर खेळाडू निर्माण झाले असतील अशा क्रीडा मार्गदर्शकांचा गौरव करण्याच्या दृष्टीने सोबतच्या परिशिष्ट “अ” व “अ-२” मध्ये दर्शविलेल्या नियमावलीनुसार उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

(३) शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (खेळाडू):-

क्रीडा क्षेत्रात विशेष उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या महाराष्ट्रातील खेळाडूंचा गौरव करण्याच्या दृष्टीने सोबतच्या परिशिष्ट-“अ” व “अ-३” येथे नमूद केलेल्या नियमावलीनुसार सदर पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

(४) शिवछत्रपती राज्य साहसी क्रीडा पुरस्कार :-

साहसी क्रीडा प्रकारांमध्ये विशेष उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या राज्यातील खेळाडूंचा गौरव करण्याच्या दृष्टीने सोबतच्या परिशिष्ट-“अ” व “अ-४” येथे नमूद केलेल्या नियमावलीनुसार सदर पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

(५) एकलव्य राज्य क्रीडा पुरस्कार (दिव्यांग खेळाडू):-

क्रीडा क्षेत्रात विशेष उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या महाराष्ट्रातील (दिव्यांग) खेळाडूंचा गौरव करण्याच्या दृष्टीने सोबतच्या परिशिष्ट-“अ” व “अ-५” येथे नमूद केलेल्या नियमावलीनुसार सदर पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

(६) उत्कृष्ट क्रीडा संघटक / कार्यकर्ते व जिजामाता पुरस्कार:-

क्रीडा खेळाचा प्रचार व प्रसार करणाऱ्या संघटक व कार्यकर्ते यांचा गौरव करण्याच्या दृष्टीने सोबतच्या परिशिष्ट-“अ” व “अ-६” येथे नमूद केलेल्या नियमावलीनुसार सदर पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील. सर्वोत्कृष्ट कामगिरी व क्रीडा क्षेत्रात योगदान असणाऱ्या एका महिला कार्यकर्ती/संघटकास जिजामाता राज्य क्रीडा पुरस्कार देऊन गौरव करण्यात येईल.

७) जिल्हा क्रीडा पुरस्कार :-

जिल्ह्यातील गुणवंत क्रीडापटू, क्रीडा मार्गदर्शक व क्रीडा कार्यकर्ता यांच्या कार्याचे / योगदानाचे मूल्यमापन करून त्यांचा गौरव करण्याच्यादृष्टीने सोबतच्या परिशिष्ट “अ-७” मध्ये दर्शविलेल्या नियमावलीनुसार जिल्हा क्रीडा पुरस्कार प्रदान.

(८) उपरोक्त पुरस्कार वितरणाच्या आयोजन संदर्भात खर्चाचा तपशील आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा संचालनालय, पुणे यांनी पुरस्कार वितरण समारंभाच्या आधी शासनास सादर करून मंजूर करून घ्यावा.

(९) उपरोक्त प्रयोजनासाठी होणारा खर्च मुख्य लेखाशिर्ष २२०४- क्रीडा व युवक सेवा - १०४ क्रीडा व खेळ - (०३) (०१) राज्य क्रीडा पुरस्कार कार्यक्रमाचे आयोजन ५० - इतर खर्च योजनेतर योजना, संगणक क्रमांक (२२०४-१५६९) या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या आर्थिक वर्षात केलेल्या मंजूर तरतुदीमधून भागविण्यात यावा.

(१०) हा शासन निर्णय वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. ८०७/व्यय-५, दि. ०९/०८/२०१७ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीस अधीन राहून निर्गमित करण्यात येत आहे.

(११) सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७१०१६१८१२५३८३२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(राजेंद्र पवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
- २) मा. मंत्री (शालेय शिक्षण व क्रीडा) यांचे स्वीय सहायक
- ३) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा / विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
- ४) मा. विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य
- ५) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
- ८) महालेखापाल (लेखा व परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
- ९) नियोजन विभाग (का.१४७१), मंत्रालय, मुंबई.
- १०) वित्त विभाग (व्यय-५), मंत्रालय, मुंबई.
- ११) सर्व एकविध राज्य संघटना व महाराष्ट्र ऑलिम्पिक असोसिएशन (संचालनालयामार्फत)

- १२) सर्व उपसंचालक, क्रीडा व युवकसेवा (संचालनालयामार्फत)
- १३) सर्व जिल्हा क्रीडा अधिकारी (संचालनालयामार्फत)
- १४) ग्रंथपाल, विधीमंडळ ग्रंथालय, विधानभवन, मुंबई.
- १५) मा.मंत्री, शालेय शिक्षण व क्रीडा यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) अवर सचिव, (क्रीयुसे - १, क्रीयुसे -२)
- १७) निवडनस्ती, क्रीयुसे-२.

परिशिष्ट "अ"

क्रीडा पुरस्कारासाठी सर्वसाधारण नियमावली

(शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार, शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (खेळाडू), एकलव्य राज्य क्रीडा पुरस्कार (दिव्यांग खेळाडू), उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार, उत्कृष्ट संघटक / कार्यकर्ते, जिजामाता पुरस्कार व शिवछत्रपतीराज्यसाहसी क्रीडापुरस्कार)

नियम क्रमांक १ :

पुरस्काराचे स्वरूप (१) पुरस्कारामध्ये खालील बाबींचा समावेश राहिल.

(अ) गौरवपत्र

(ब) स्मृतिचिन्ह

(क) जीवन गौरव पुरस्कारासाठी रोख रु.३,००,०००/- (रु.तीन लाख फक्त)

इतर सर्व पुरस्कारासाठी प्रत्येकी रोख रु.१,००,०००/- (रु. एक लाख फक्त)

(ड) क्रीडा पुरस्कार जाहीर होणे व जाहीर झालेल्या पुरस्काराचे वितरण या

मधील कालावधी बरेचदा अत्यल्प असल्याने क्रीडा विभागा मार्फत ब्लेझरचे कापड खरेदी करून व क्रेस्ट (क्रेस्ट वरील मजकूर मराठीत असावा) उपलब्ध करून देऊन ब्लेझर शिलाईसाठी रोख रक्कम/NIFT/RTGS द्वारे रु. २०००/- पुरस्कारार्थ्यास अदा करण्यात यावी.

नियम क्रमांक २ :

अर्ज करण्याची पद्धत :

- (१) अर्जदाराने आपल्या कामगिरीचा तपशिल देऊन विहित नमुन्यात अर्ज Online पद्धतीने www.mumbaidivsports.com या website वर उपलब्ध लिंक वर करावा.
- (२) अपूर्ण अर्जाचा विचार केला जाणार नाही.
- (३) अर्ज केलेल्या व्यक्तीची पुरस्कारासाठी निवडले गेलेच पाहिजे असा त्यांना हक्क सांगता येणार नाही.
- (४) अर्जासोबत सादर केलेल्या झेरॉक्स प्रतीवर स्वसाक्षात्कृत करून प्रमाणित केलेले असले पाहिजे.
- (५) राष्ट्रीय क्रीडा महासंघास संलग्न असलेल्या राज्य पातळीवरील क्रीडा संघटनानी इच्छूक व्यक्तींच्या कामगिरीच्या तपशिलाची पडताळणी करून त्यांच्या कार्यकारीणी मंडळाने केलेल्या ठरावाच्या प्रतीसह प्रस्ताव, कागदपत्रे अर्जा सोबत upload करावीत.
- (६) पुरस्कार विभागून दिला जाणार नाही.
- (७) एखादया वर्षी पुरस्कारासाठी पात्र अशी व्यक्ती आढळून न आल्यास पुरस्कार घोषित केला जाणार नाही.
- (८) एखादया वर्षी हा पुरस्कार देण्यात न आल्यास पुढील वर्षासाठी जादाचा पुरस्कार म्हणून तो गणण्यात येणार नाही.
- (९) सदर पुरस्कार मरणोत्तर जाहीर करण्यात येणार नाही.
- (१०) पुरस्कारासाठी कोणत्याही प्रकारचा दबाव आल्यास सदर व्यक्ती अपात्र समजण्यात येईल
- (११) पुरस्कार रद्द करण्याचे अधिकार शासनास राहतील आणि तसे घडल्यास पुरस्कार मिळालेली व्यक्ती सदर पुरस्कार आयुक्तांना परत करेल.
- (१२) पुरस्कार अर्जामध्ये सादर केलेली माहिती खोटी असल्याचे सिध्द झाल्यास, अशा व्यक्तींना देण्यात आलेला पुरस्कार परत घेण्यात येईल व त्यांचे विरुद्ध फौजदारी कारवाई करण्यात येईल.

नियम क्रमांक ३ :

अर्जाची छाननी : एकविध खेळाच्या राज्य संघटनेकडून आलेले अर्ज तसेच वैयक्तिक अर्ज हे संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडे प्राप्त झाल्या नंतर सदर अर्जाची छाननी, आयुक्त(क्रीडा) यांचे अध्यक्षतेखालील समिती करतील आणि शासनाकडे करावयाच्या शिफारशीसाठी पुरस्कार निवड समिती समोर ठेवतील. समितीची रचना खालील प्रमाणे राहिल.

अ.क्र	अधिकाऱ्यांचे नाव	
१	आयुक्त (क्रीडा)	अध्यक्ष
२	सह संचालक क्रीडा	सदस्य
३	उपसंचालक विभागीय	सदस्य
४	राज्यस्तरीय एकविध खेळ संघटनेचे प्रतिनिधी	सदस्य
५	संबंधीत खेळामध्ये प्रविण्य मिळविलेले खेळाळू	सदस्य
६	जिल्हा क्रीडा अधिकारी संबंधीत	सदस्य
७	उपसंचालक (क्रीडा) संबंधीत सदस्य	सदस्य सचिव

आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा सर्व अर्जांची पुनःश्च छाननी केलेले अर्ज प्रमाणपत्राच्या पात्र/अपात्रतेसह संकेतस्थळावर प्रसिध्द करून सूचना व हरकती १५ दिवसात मागवतील. यावेळी एकविध संघटनेने अर्ज केलेल्या उमेदवारांपैकी एखादा खेळाडू अथवा एकही खेळाडू पात्र नाही असे त्याचे मत असेल तर तसे संकेतस्थळावर मत नोंदवावे. तदनंतर अंतिम शिफारशीसाठी शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार निवड समितीसमोर ठेवतील. प्रस्तावित असलेल्या पुरस्कारार्थीची अंतिम यादी घोषित करण्यापूर्वी संकेतस्थळावर प्रसिध्द केली जाईल. त्याबाबत कोणाचे आक्षेप किंवा हरकती असल्यास १५ दिवसात लेखी स्वरूपात संचालनालयास कळविण्यात यावे. अन्यथा पुरस्कारार्थीची अंतिम यादी घोषित झाल्यानंतर कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारीचा विचार केला जाणार नाही.

नियम क्र.०४ पुरस्कार निवडीचे वेळापत्रक :-

- १) दरवर्षी दि. २५ ऑक्टोबर पुर्वी वृत्तपत्रात प्रसिध्दी देऊन आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, पुणे यांनी क्रीडा संघटक, मार्गदर्शक व खेळाडू यांच्या कडून दि. ३० नोव्हेंबर पर्यंत अर्ज मागविण्यात यावेत. दरम्यानच्या कालावधीत सर्व जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांनी जिल्ह्यातील सर्व संघटना व कार्यकर्ते यांची सभा घेऊन पुरस्काराबाबत सर्व स्थानिक वृत्तपत्रामध्ये बातमी द्यावी. अर्जदाराने www.mumbaidivsports.com वेबसाईटवर उपलब्ध करून दिलेल्या link वर अर्ज सादर करावा. ऑनलाईन अर्जाची एक प्रत अर्जदाराने जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्या कार्यालयात दि. ०५ डिसेंबर पूर्वी स्वयंसाक्षात्कृत प्रमाणपत्रांसह सादर करावी. जस-जसे ऑनलाईन प्रस्ताव प्राप्त होतील त्या प्रस्तावांसोबतची प्रमाणपत्रे जिल्हा क्रीडा अधिकारी व उपसंचालक यांनी पडताळावीत.
- २) त्यानंतर आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, पुणे स्तरावरील छाननी समिती सर्व अर्जांची पडताळणी पूर्ण करील.
- ३) आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा, पुणे यांनी अर्जाची छाननी झाल्यानंतर पात्र / अपात्र उमेदवारांची नावे एकूण गुणांसह संकेतस्थळावर प्रसिध्द करून हरकती व आक्षेप नोंदविणे / सादर करण्यासाठी मागवावित. प्राप्त आक्षेप व हरकती मागविण्यासाठी आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा यांनी दिनांक निश्चित करून द्यावा. त्या दिनांकानंतर प्राप्त हरकती, आक्षेप व सूचनांचा विचार केला जाणार नाही.

- ४) राज्यस्तरीय पुरस्कार निवड समितीच्या बैठकीत छाननी पूर्ण झालेल्या व शिफारस करावयाच्या नावांची अंतिम यादी तयार करण्यात येईल
- ५) दि.१८ फेब्रुवारी रोजी पुरस्कार जाहिर करण्यात येतील. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जयंती निमित्ताने पूर्वनियोजित ठिकाणी व वेळी “पुरस्कार वितरण समारंभ” आयोजित केला जाईल.
- ६) पुरस्कार प्रक्रीयेच्या वेळापत्रकामध्ये परिस्थितीनुरूप बदल करण्याचे अधिकार राखून ठेवण्यात येत आहेत.

नियम क्र.०५ : पुरस्कार निवड समिती :- राज्यस्तरीय पुरस्कार निवड समिती पुढीलप्रमाणे गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	सदस्यांचे नाव	पदनाम
१	मा. मंत्री, क्रीडा व युवक कल्याण	अध्यक्ष
२	मा. राज्यमंत्री, क्रीडा व युवक कल्याण	उपाध्यक्ष
३	प्रधानसचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग	सदस्य
४	महाराष्ट्रातील क्रीडा क्षेत्रातील पद्मविभूषण, पद्मभूषण, पद्मश्री तसेच राजीव गांधी खेलरत्न व द्रोणाचार्य पुरस्कारार्थी यामधून पाच	अशासकीय सदस्य (तज्ञ)
५	महाराष्ट्र ऑलिम्पिक/ पॅरा ऑलिम्पिक असोसिएशनचा प्रतिनिधी	अशासकीय सदस्य
६	आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा	सदस्य सचिव

उपरोक्त अशासकीय सदस्यांची नियुक्ती पुढील तीन-तीन वर्षाकरीता राहिल.

परिशिष्ट “अ-१” नियमावली

शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार नियम, २०१७

नियम क्रमांक १ : संक्षिप्त नांव: या नियमांना “शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार नियम, २०१७” असे संबोधण्यात यावे.

नियम क्रमांक २ : उद्दिष्ट :

ज्येष्ठ क्रीडापटू, क्रीडा मार्गदर्शक, क्रीडा संघटक/कार्यकर्ते व क्रीडा क्षेत्राशी संबंधित अशा ज्या व्यक्तींनी क्रीडा व खेळांसाठी आपले सर्वस्व अर्पण करून महाराष्ट्राच्या क्रीडा जीवनात अतुलनीय असे स्थान संपादन केले आहे व त्यांच्या व्यक्तीमत्वाचा, क्रीडा कार्यकर्तृत्वाचा आणि एकूणच त्यांच्या कामाचा महाराष्ट्राच्या क्रीडा जीवनावर संस्मरणीय असा प्रभाव पडला आहे, अशा क्रीडा महर्षिंचा गौरव करणे हे या पुरस्काराचे उद्दिष्ट आहे.

नियम क्रमांक ३ : दरवर्षी केवळ एका व्यक्तीला हा पुरस्कार देण्यात येईल.

नियम क्रमांक ४ : पात्रतेचे निकष :

महाराष्ट्रातील वय वर्षे ६० किंवा त्यापेक्षा अधिक वयाचे क्रीडापटू, क्रीडा मार्गदर्शक, कार्यकर्ते/संघटक व क्रीडा क्षेत्रात काम करणाऱ्या इतर व्यक्ती, ज्यांनी आपल्या अतुलनीय कामगिरीने महाराष्ट्राच्या क्रीडा संस्कृतीची जोपासना केली आहे, त्यामध्ये लक्षणीय भर टाकली आहे आणि क्रीडा क्षेत्रात महाराष्ट्राचे नाव देशात व आंतरराष्ट्रीय पातळीवर उंचविण्यात संस्मरणीय अशी कामगिरी केली आहे किंवा क्रीडा क्षेत्रात मुलभूत स्वरूपाचे विशेष कार्य केले आहे अशा व्यक्ती या पुरस्कारास पात्र राहतील.

नियम क्रमांक ५ : अर्ज करण्याची पद्धत:

(१) जीवन गौरव पुरस्कारासाठी संबंधितांकडून अर्ज न मागविता, त्यांचे नाव शासनाच्या पुरस्कार निवड समितीस आयुक्त/संचालक, स्वतःहून माहिती घेऊन सुचवतील, तसेच राष्ट्रीय क्रीडा महासंघाला संलग्न राज्य संघटना, इतर क्रीडा क्षेत्राशी संबंधित व्यक्ती हे शासन, आयुक्त/संचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे पूर्ण माहितीसह नावे (Nominations) दरवर्षी परिशिष्ट अ मधील नियम-४ मधील मुदतीपूर्वी पाठवू शकतील.

(२) सर्व जिल्हा क्रीडा अधिकारी व विभागीय उपसंचालक क्रीडा व युवक सेवा हे त्यांच्या अधिकार क्षेत्रातील अशा प्रकारच्या नामवंत व्यक्तींची माहिती एका स्वतंत्र नोंदवहीमध्ये ठेवतील त्या पृष्ठयर्थ पूरक माहितीचेही संकलन करतील.

नोंदवहीचा नमुना

पूर्ण नांव :-

जन्म तारीख :-

पत्रव्यवहाराचा पत्ता :-

शिक्षण :-

व्यवसाय :-

क्रीडा क्षेत्रातील कामगिरी :- वर्ष

कामाचा तपशील :-

परिशिष्ट “अ-२”

उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार नियम, २०१७

नियम क्रमांक १ : संक्षिप्त नांव:

या नियमांना “उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक / जिजामाता पुरस्कार नियम, २०१७” असे संबोधण्यात यावे.

नियम क्रमांक २ : उद्दीष्ट :-

(अ) महाराष्ट्राच्या क्रीडा क्षेत्रामध्ये मार्गदर्शनपर अतुलनीय कामगिरी बजावून खेळाडूंना घडवून, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर सहभागी होण्यास उद्युक्त केले असेल अशा क्रीडा मार्गदर्शकांचा सन्मान करणे.

(ब) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील खेळाडूंचा दर्जा वाढवून राज्याचा लौकिक वाढविण्यासाठी प्रयत्न करणाऱ्या क्रीडा मार्गदर्शकांना उत्तेजन देणे.

नियम क्रमांक ३ : पात्रतेचे निकष :

३.१. एका पुरस्कार वर्षामध्ये खाली दर्शविल्याप्रमाणे जास्तीत जास्त तीन पुरस्कार देण्यात येतील. उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शकामधून निवड झालेल्या महिला क्रीडा मार्गदर्शकास देण्यात येणारा पुरस्कार हा जिजामाता पुरस्कार म्हणून गणण्यात येईल.

१. अॅथलेटिक्स, जिम्नॅस्टिक, मल्लखांब, जलतरण/डायव्हिंग व नेमबाजी या क्रीडा प्रकारासाठी एक पुरस्कार. (क्रीडा मार्गदर्शकाने वरीष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धा किंवा त्यावरील स्पर्धामध्ये किमान १५ खेळाडू घडविलेले आवश्यक आहे.)
२. कॅरम, कुस्ती, ज्युदो, तलवारबाजी, तायक्वांदो, धनुर्विद्या, लॉन टेनिस, टेबलटेनिस, ट्रायथलॉन, पॉवरलिफ्टिंग, बिलीयर्डस्, अ‍ॅन्ड स्नूकर, बुद्धीबळ, बॅडमिंटन, वुशू, मुष्टीयुद्ध, वेटलिफ्टिंग, शरीरसौष्ठव, सायकलींग, स्केटिंग या वैयक्तिक खेळाकरीता एक पुरस्कार. (क्रीडा मार्गदर्शकाने वरीष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धा किंवा त्यावरील स्पर्धामध्ये किमान १५ खेळाडू घडविलेले आवश्यक आहे.)
३. आट्यापाट्या, कबड्डी, कयाकिंग/कॅनॉईंग, क्रिकेट, खो-खो, फुटबॉल, बास्केटबॉल, याटिंग, रोईंग, हॉकी, हॅन्डबॉल, व्हॉलीबॉल, वॉटरपोलो या सांघिक खेळाकरीता एक पुरस्कार देण्यात यावा. (क्रीडा मार्गदर्शकाने वरीष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धा किंवा त्यावरील स्पर्धामध्ये किमान १० खेळाडू घडविलेले आवश्यक आहे.) (वरील खेळांमध्ये संबंधित संघटनेचा अहवाल घेण्यात यावा.)
४. दिव्यांग खेळाडूंना घडविणारा मार्गदर्शक वरील (i), (ii) व (iii) नुसार परिशिष्ट-अ-५ मधील नियम क्रमांक ६ मध्ये नमूद केलेल्या खेळांमध्ये पात्र ठरल्यास एक जादा विशेष पुरस्कार देण्यात यावा.

३.२. पुरस्कार वर्षातील ३० जून रोजी संपणाऱ्या वर्षासह लगतपूर्व १५ वर्षांमध्ये क्रीडा मार्गदर्शकाने घडविलेल्या खेळाडूंनी अत्युत्कृष्ट निकाल दाखवून अतुलनीय कामगिरी बजावली असली पाहिजे.

३.३. पुरस्कारासाठी अर्ज करणारा/ विचार करण्यात येणाऱ्या क्रीडा मार्गदर्शकाचे महाराष्ट्रातील वास्तव्य जन्मापासूनचे किंवा सलग पंधरा वर्षांचे असणे आवश्यक राहिल. अशा क्रीडा मार्गदर्शकाने घडविलेला खेळाडू महाराष्ट्रातील अधिवासी असला पाहिजे व त्याने महाराष्ट्र राज्याचे राष्ट्रीय स्तरावर प्रतिनिधीत्व केले असले पाहिजे.

तथापि राज्यातील क्रीडा मार्गदर्शकाने घडविलेल्या राज्याबाहेरच्या खेळाडूंची आंतरराष्ट्रीय दर्जाची कामगिरी लक्षात घेता येईल. तसेच परराज्यातील क्रीडा मार्गदर्शकाने महाराष्ट्रातील खेळाडूला घडविलेले किंवा प्रशिक्षण

दिलेले असल्यास असा क्रीडा मार्गदर्शकांच्या मार्गदर्शनाची कामगिरी लक्षात घेऊन गुणांकनासाठी त्यांचा विचार करण्यात येईल

३.४. अपवादात्मक परिस्थितीत एखादया क्रीडा मार्गदर्शकाची पंधरा वर्षांपूर्वीचीही मार्गदर्शनाची कामगिरी शासन लक्षात घेऊन पुरस्कारासाठी त्याचा विचार करू शकेल.

३.५. पुरस्कार इच्छुक क्रीडा मार्गदर्शकाच्या कामगिरीचे मुल्यांकन तो संबंधित खेळाडूचा मुळ क्रीडा मार्गदर्शक असल्यासच करावे.

३.६. मूळ क्रीडा मार्गदर्शक म्हणजे संबंधित खेळाडूने क्रीडा प्रशिक्षण ज्या क्रीडा मार्गदर्शकाकडून घेऊन यश संपादन केले असा क्रीडा मार्गदर्शक होय. मुळ क्रीडा मार्गदर्शकाने अर्जासोबत घडविलेल्या खेळाडूची विहित नमुन्यातील हमी प्रतिज्ञापत्रावर परिशिष्ट अ-२.१ नुसार देणे आवश्यक राहिल.

३.७. एखादया खेळाडूचे वेगवेगळे क्रीडा मार्गदर्शक असू शकतात व त्या सर्वांनी एकाच वर्षी पुरस्कारासाठी अर्ज केला असेल, तर संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा क्रीडा अधिकारी, प्राचार्य, क्रीडा प्रबोधिनी व राज्य संघटनेच्या प्रतिनिधींना बोलावून प्रमाणपत्रांची पडताळणी करून घेण्यात यावी व नंतर गुणांकन करण्यात यावे. एका कालावधीसाठी केवळ एका क्रीडा मार्गदर्शकाचा अर्ज ग्राह्य धरण्यात येईल.

३.८. क्रीडा मार्गदर्शकांनी खेळाडूस किती वर्षे प्रशिक्षण दिले याचेही तुलनात्मक मूल्यमापन करण्यात यावे.

३.९. संघाबरोबर केवळ स्पर्धा कालावधीकरीता गेलेल्या प्रशिक्षकाची कामगिरी गुणांकनासाठी ग्राह्य धरली जाणार नाही.

३.१०. क्रीडा मार्गदर्शकांच्या कामगिरीचे गुणांकन करून तसेच भौगोलिक मागासलेपण, त्या त्या प्रादेशिक विभागातील क्रीडा सुविधांचा अभाव, एखादया क्रीडा मार्गदर्शकाने खेळाडू घडविण्याच्या दृष्टीकोनातून केलेली असामान्य कामगिरी लक्षात घेऊन त्यांच्या कार्यकर्तृत्वांचे वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन करण्यात करून माहिती संकलित करण्यात येईल.

३.११. उत्कृष्ट क्रीडा पुरस्काराने सन्मानित केलेल्या क्रीडा मार्गदर्शकाने घडविलेल्या खेळाडूने उत्तेजक द्रव्य (डोपींग) घेतल्याचे आढळून आल्यास व उत्तेजक द्रव्यामुळे खेळाडूने संपादन केलेल्या कामगिरीचा विचार उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्काराकरिता झाला असल्यास अशा खेळाडूच्या मार्गदर्शकास देण्यात आलेला उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार रद्द करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

३.१२. खालील गुणांकनानुसार घडविलेल्या खेळाडूंच्या कामगिरीनुसार गुणांकनानंतर गुणानुक्रमे प्रथम येणा-या खेळाडूंचे त्या त्या विभागातील क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्काराकरिता पात्र ठरतील. तसेच समान गुणांकन आल्यास अत्युच्च कामगिरी विचारात घेण्यात येईल.

३.१३. शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (खेळाडू) नियम, २०१७ मधील परिशिष्ट ४.३ नुसार थेट पुरस्कारासाठी पात्र ठरणाऱ्या खेळाडूंना घडविणारा व एकलव्य राज्य क्रीडा पुरस्कार (दिव्यांग खेळाडू) नियम, २०१७ मधील नियम, ५ नुसार थेट पुरस्कारासाठी पात्र ठरणाऱ्या दिव्यांग खेळाडूंना घडविणारा मार्गदर्शक थेट पुरस्कारासाठी पात्र राहिल.

अ)

१) युथ ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा	२) कनिष्ठ जागतिक चषक/अजिंक्यपद स्पर्धा	६ गुण
३) आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा	४) कॉमनवेल्थ अजिंक्यपद स्पर्धा	
५) आशियाई पैरा अजिंक्यपद स्पर्धा	६) ज्युनियर वर्ल्ड पैरा अजिंक्यपद स्पर्धा	
७) युथ पैरा ऑलिम्पिक स्पर्धा	८) जागतिक शालेय क्रीडा स्पर्धा	
वर क्र. १ ते ८ मध्ये नमुद स्पर्धेतील सुवर्ण पदक मिळविणारा खेळाडू		
९) सब ज्युनियर व ज्युनियर आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धेत सुवर्णपदक प्राप्त करणारा खेळाडू (सदर स्पर्धेत वैयक्तिक प्रत्येक क्रीडा प्रकार /वजनगटात/इव्हेंट मध्ये किमान ८ देशाच्या ८ खेळाडूंनी व सांघिक क्रीडा प्रकारात किमान ८ देशाच्या ८ संघानी सहभाग घेतलेला असणे आवश्यक राहिल)		
१०) कॉमनवेल्थ अजिंक्यपद स्पर्धा अधिकृत आंतरराष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेत सुवर्णपदक प्राप्त करणारा खेळाडू (सदर स्पर्धेत वैयक्तिक प्रत्येक क्रीडा प्रकार /वजनगटात/इव्हेंट मध्ये किमान १२ देशाच्या १२ खेळाडूंनी व सांघिक क्रीडा प्रकारात किमान १२ देशाच्या १२ संघानी सहभाग घेतलेला असणे आवश्यक राहिल)		
११) जागतिक आंतरविद्यापीठ स्पर्धा (फक्त सुवर्णपदक विजेता)	१२) हिंदकेसरी किताब विजेता	
१३) महाराष्ट्र केसरी किताब विजेता		

ब)

१) ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा	२) जागतिक क्रीडा स्पर्धा/जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धा	५ गुण
३) आशियाई क्रीडा स्पर्धा (एशीयन गेम्स)	४) कॉमनवेल्थ क्रीडा स्पर्धा (कॉमनवेल्थ गेम्स)	
५) विम्बल्डन चषक, अमेरिकन ओपन चषक, ऑस्ट्रेलियन ओपन चषक, फ्रेंच ओपन चषक या चार ग्रॅन्ड स्लॅम स्पर्धा व डेव्हिस चषक टेनिस क्रीडा स्पर्धा	६) पॅरा ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा	
७) जागतिक पॅरा क्रीडा स्पर्धा	८) एशियन पॅरा गेम्स	
९) कॉमनवेल्थ पॅरा गेम्स		
वर क्र. १ ते ९ मध्ये नमुद स्पर्धेत भारताचे प्रतिनिधित्व करणारा खेळाडू		

क)

१) युथ ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा	२) ज्युनियर वर्ल्ड कप (जागतिक क्रीडा) स्पर्धा, अजिंक्यपद स्पर्धा	४ गुण
३) आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा	४) कॉमनवेल्थ अजिंक्यपद स्पर्धा	
५) आशियाई पॅरा अजिंक्यपद स्पर्धा	६) ज्युनियर वर्ल्ड पॅरा अजिंक्यपद स्पर्धा	
७) युथ पॅरा ऑलिम्पिक स्पर्धा	८) जागतिक आंतरविद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा	
९) जागतिक शालेय क्रीडा स्पर्धा (रौप्य / कांस्य पदक विजेता)		

वर क्र. १ ते ८ मध्ये नमुद स्पर्धेतील रौप्य / कांस्य पदक मिळविणारा खेळाडू	
--	--

ड)

९) सब ज्युनियर व ज्युनियर आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा, कॉमनवेल्थ अजिंक्यपद स्पर्धा अधिकृत आंतरराष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेत रौप्य व कांस्य पदक प्राप्त करणारा खेळाडू	
१०) आंतरराष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धा (सुवर्ण पदक विजेता)	११) वर नमुद क्र. १ ते १० स्पर्धेव्यतिरिक्त आयोजित करण्यात येणाऱ्या सब ज्युनियर, ज्युनियर व वरिष्ठ गटाच्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेमध्ये सुवर्ण / रौप्य / कांस्य पदक प्राप्त करणारा खेळाडू
वर नमुद क्र. ९ व ११ मधील स्पर्धेत वैयक्तिक क्रीडा प्रकारात किमान ८ देशाच्या ८ खेळाडूंनी व सांघिक क्रीडा प्रकारात किमान ८ देशाच्या ८ संघानी सहभाग घेतलेला असणे आवश्यक राहील	३ गुण

इ)

१) राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा (National Games) पदक प्राप्त करणारा खेळाडू	
२) वरीष्ठ राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा पदक प्राप्त करणारा खेळाडू.	
३) क्रीकेटच्या राष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धेमध्ये प्राविण्य प्राप्त संघाचा खेळाडू	२ गुण

ई)

१) वरीष्ठ गटाच्या राज्य अजिंक्यपद स्पर्धेतील पदक प्राप्त खेळाडू	
२) ज्यु. गटाच्या राष्ट्रीय स्पर्धेतील पदक प्राप्त खेळाडू	
३) १९ वर्षाखालील गटाच्या राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धेतील पदक प्राप्त खेळाडू	१ गुण

परिशिष्ट “अ-२.१”

खेळाडू हमीपत्र

मी श्री. / श्रीमती खालील सही करणार
..... या खेळाचा/खेळाची राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय खेळाडू असून मि खालील
राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेमध्ये सहभाग व प्राविण्य प्राप्त केले आहे.

अ.क्र.	स्पर्धेचे नांव	वर्ष	आयोजन संघटना	प्राविण्यसहभाग/
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				

वर नमूद स्पर्धेमध्ये सहभाग घेऊन संपादन केलेले यश हे मला माझे क्रीडा मार्गदर्शक श्री. / श्रीमती
..... यांच्या प्रशिक्षणामध्ये प्राप्त झालेले आहे व त्यांनी या
दिनांकांपर्यंत मला वर्ष प्रशिक्षण दिलेले आहे. वरिल कालावधीत नमुद केलेल्या स्पर्धांचे
प्रमाणपत्र मी याशिवाय कुणालाही दिलेले नाही. वरिल सर्व माहिती मान्य असल्याचे मी प्रतिज्ञापत्रावर लिहून
देत आहे. यामध्ये खोटी माहिती आढळून आल्यास माझेवर कायदेशीर कार्यवाही होईल याची मला जाणीव
आहे.

दिनांक -

ठिकाण -

खेळाडूची स्वाक्षरी -

खेळाडूचे संपूर्ण नांव -

परिशिष्ट “अ-३”
शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (खेळाडू) नियम, २०१७

नियम क्र. १ : संक्षिप्त नांव :

या नियमांना “शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (खेळाडू) नियम, २०१७” असे संबोधण्यात यावे.

नियम क्र. २ : उद्दिष्ट :

क्रीडा क्षेत्रातील विशेष उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या महाराष्ट्र राज्यातील खेळाडूंचा गौरव करणे हे या पुरस्काराचे उद्दिष्ट आहे.

नियम क्र. : ३ प्रतिवर्षी एका खेळात एक महिला व एक पुरुष खेळाडूंची पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल. जिम्नॅस्टिक्समध्ये २ गटांपैकी व जलतरण मध्ये ३ गटांपैकी एका गटातील एक महिला व एक पुरुष खेळाडूंची पुरस्कारासाठी प्रतिवर्षी चक्राकार पद्धतीने निवड करण्यात येईल.

नियम क्र. ४ : पुरस्कारासाठी पात्र क्रीडा व खेळ प्रकार:

(१) भारतीय ऑलिंपिक संघटनेने तसेच भारतीय शालेय खेळ महासंघाने ज्या खेळांना मान्यता दिलेली आहे अथवा आगामी काळात ज्या ज्या खेळांना मान्यता प्रदान करेल असे महाराष्ट्रात मोठ्या प्रमाणामध्ये खेळले जाणारे खेळ शासनाच्या मान्यतेने पुरस्काराकरीता पात्र राहतील.

(२) शिवछत्रपती पुरस्कारासाठी खालील खेळांचा विचार केला जाईल.

१.	धनुर्विद्या (आर्चरी)
२.	मैदानी क्रीडा स्पर्धा (अॅथलेटिक्स)
३.	बॅडमिंटन
४.	बिलियर्ड्स अँड स्नूकर
५.	कॅरम
६.	बुद्धीबळ (चेस)
७.	सायकलिंग
८.	तलवारबाजी (फेन्सिंग)
९.	गोल्फ
१०.	जिम्नॅस्टिक्स
११.	अश्वारोहण (हॉर्स राईडिंग)
१२.	लॉन टेनिस
१३.	मल्लखांब
१४.	नेमबाजी (शुटींग)
१५.	स्केटिंग
१६.	स्क्वॅश
१७.	जलतरण (स्विमिंग (डायव्हिंग, वॉटरपोलो))
१८.	टेबलटेनिस

१९.	ट्रायथलॉन
२०.	आटयापाटया
२१.	बास्केटबॉल
२२.	शरीरसौष्ठव (बॉडीबिल्डिंग)
२३.	मुष्टीयुद्ध (बॉक्सिंग)
२४.	क्रिकेट
२५.	फूटबॉल
२६.	हॅण्डबॉल
२७.	हॉकी
२८.	ज्युदो
२९.	कबड्डी
३०.	कयार्किंग/कॅनोईंग
३१.	खो-खो
३२.	भारोत्तोलन (पॉवरलिफ्टिंग)
३३.	रोईंग
३४.	तायक्वांदो
३५.	व्हॉलीबॉल
३६.	वजन उचलणे (वेटलिफ्टिंग)
३७.	कुस्ती (रेसलिंग)
३८.	बुशू
३९.	यॉर्टींग

(३) शिवछत्रपती पुरस्कारासाठी पोटनियम (१) मधील निकषानुसार काही खेळ वगळणे वा नविन खेळ समाविष्ट करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

(४) (i) ज्या खेळात वैयक्तिक कामगिरीवर विजेते अथवा उपविजेते पद ठरले जाते ते खेळ अथवा क्रीडा प्रकार वैयक्तिक खेळ म्हणून संबोधण्यात येतील. उदा: कुस्ती, अॅथलेटिक्स (रिले सोडून), बॅडमिंटन (एकेरी), टेबलटेनिस (एकेरी) इत्यादी.

(ii) ज्या खेळामध्ये दोन अथवा दोनापेक्षा जास्त खेळाडू एकत्रित खेळून सांघिक कामगिरीच्या आधारावर विजेते/उपविजेते पद मिळवितात अशा क्रीडा प्रकारांना सांघिक खेळ म्हणून संबोधण्यात यावे. उदा.: अॅथलेटिक्स (रिले), बॅडमिंटन (दुहेरी/मिश्र), टेनिस (दुहेरी/मिश्र), टेबलटेनिस (दुहेरी/मिश्र) इत्यादी.

नियम क्र. ५ : अर्ज करण्याची पद्धत :

(१) या पुरस्काराकरिता खेळाडूंना राज्य संघटनेद्वारे अथवा वैयक्तिकरित्या अर्ज करता येईल.

(२) राज्य संघटनेद्वारे अर्ज सादर करताना संघटनेने त्यांच्या सचिवाने प्रमाणित केलेला संबंधित खेळाडूच्या विहित नमुन्यातील वैयक्तिक तपशिलासोबत खालील कागदपत्रे जोडावीत :-

(अ) खेळाडूंची सलग पाच वर्षांतील राज्य/राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय पातळीवर मिळविलेल्या क्रीडा नैपुण्य विषयक कामगिरी संबंधीच्या प्रमाणपत्राच्या झेराक्स प्रती सादर कराव्यात व त्या सक्षम अधिकाऱ्याने प्रमाणित केलेल्या असाव्यात. राष्ट्रीय क्रीडा महासंघाने/एकविध खेळाच्या राज्य संघटनेने प्रदान केलेल्या विजेते पदाबाबतच्या प्रमाणपत्रांच्या स्वसाक्षात्कीत सत्यप्रती.

(ब) महाराष्ट्र राज्यातील अधिवास प्रमाणपत्र.

(क) खेळाडूचे पासपोर्ट आकाराचे पाच फोटो.

(ड) कार्यकारी समितीने संमत केलेल्या ठरावाची प्रत.

(इ) पुरस्कार वर्षालगतपूर्व पाच वर्षांमध्ये राष्ट्रीय/राज्यसंघटनेने आयोजित केलेल्या आंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्यस्तरीय अधिकृत अजिंक्यपद स्पर्धांची ठिकाणे व कालावधी याबाबतची माहिती संघटनेचे सचिव व अध्यक्ष यांनी सांक्षातीत करून परिशिष्ट अ-३.१ मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यात परिशिष्ट-अ-३.२ मधील प्रमाणपत्रासह संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांचेकडे सादर करावीत.

(३) वैयक्तिकरित्या अर्ज सादर करताना खेळाडूने विहित नमुन्यातील वैयक्तिक तपशिलासोबत पोटनियम (२) मधील (अ), (ब), (क) व (इ) येथे नमूद केलेली कागदपत्रे स्वसाक्षात्कीत करून जोडावीत. सादर केलेले प्रमाणपत्र खोटे आहे असे आढळून आल्यास त्या खेळाडूविरुद्ध कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

(अ) एखादया खेळाडूने आपला अर्ज संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडे थेट पाठविला असल्यास व अशा अर्जातील माहितीबाबत संबंधित एकविध खेळाच्या राज्य संघटनेचे सचिव/अध्यक्ष यांचे कोणत्याही स्वरूपाचे अभिप्राय विहित मुदतीत प्राप्त झाले नसतील, तर अशा खेळाडूच्या कामगिरी बाबतची माहिती अर्जा सोबत प्राप्त झालेल्या प्रमाणपत्रांच्या प्रमाणित छायाप्रतीसह अर्ज प्राप्त झाल्या पासून १५ दिवसांच्या आत संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांनी संघटनेला पोच देय टपालाने पाठवावी.

(ब) संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या खेळाडूच्या माहितीची शहानिशा करून खालील नमुद केलेल्या प्रपत्र मधील नमुन्यामध्ये भरून जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांचे पत्र प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत संघटनेने संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्या कार्यालयात हस्तपोच पाठवावी.

(क) संघटनेने खेळाडूचे पुरस्कार अर्ज व संबंधित कागदपत्रे मोहोरबंद लिफाफ्यात घालून विहीत केली असेल त्या तारखेपूर्वी संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडे पोहोचेल अशा बेताने पाठविले पाहिजे.

(५) संबंधित एकविध खेळाच्या राज्य संघटनेकडून उपरोक्त माहिती विहित मुदतीमध्ये प्राप्त न झाल्यास किंवा उशिरा प्राप्त झाल्यास, अशा माहितीची दखल घेण्यात येणार नाही आणि अर्जदार खेळाडूने दिलेली माहिती सत्य आहे असे मानण्यात येऊन अशा अर्जाचा विचार करण्यात येईल. तसेच संबंधित खेळाच्या संघटना किंवा फेडरेशनच्या वेबसाईटवरील माहिती ग्राह्य धरण्यात येईल.

(६) अशा प्रकरणी कोणत्याही प्रकाराचा वाद राज्य संघटनेला अथवा अशा खेळाशी संबंधित असलेल्या किंवा नसलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला निर्माण करता येणार नाही.

(७) आयुक्त स्वतःहून पुरस्कारासाठी सुयोग्य असणाऱ्या खेळाडूंच्या नावांची शिफारस पुरस्कार निवड समितीकडे करू शकतील.

नियम क्र. ६: संबंधित खेळाडूची पुरस्कार वर्षातील ३० जून रोजी संपणाऱ्या वर्षासह लगतपूर्व पाच वर्षांतील आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, वरिष्ठ राज्य अजिंक्यपद स्पर्धेमधील कामगिरी पुरस्कारासाठी विचारात घेण्यात येईल. उपरोक्त पाच वर्षांपैकी कोणत्याही तीन वर्षांत संबंधित खेळाडूने अधिकृत राज्य संघातर्फे संबंधित खेळाच्या अधिकृत राष्ट्रीय फेडरेशनमार्फत आयोजित वरिष्ठ (सिनियर) राष्ट्रीयस्तर स्पर्धांमध्ये सहभागी होऊन किमान एका वर्षात पदक संपादित केलेले नसेल तर अशा खेळाडूचा गुणांकनाकरिता विचार केला जाणार नाही.

तथापि संबंधित खेळाडू थेट पुरस्काराकरिता पात्र असल्यास अथवा त्याचा जागतिक स्पर्धा, आशियाई क्रीडा स्पर्धा (एशियन गेम्स), राष्ट्रकुल स्पर्धा (कॉमनवेल्थ गेम्स), एशियन चॅम्पियनशिप (वरिष्ठ

गट), कॉमनवेल्थ चॅम्पियनशिप (वरिष्ठ गट) या आंतरराष्ट्रीय स्पर्धांपैकी कोणत्याही एका स्पर्धेत सहभाग असल्यास अर्ज करण्यासाठी लगतच्या पाच वर्षांपैकी किमान एक वर्षातील राष्ट्रीय स्पर्धेतील पदक संपादन केले असल्याची अट लागू राहणार नाही.

नियम क्र.७ : खेळाडूस पुरस्कार वर्षापासून लगतपुर्व ५ वर्षांमध्ये वरिष्ठ गटाच्या तीन राष्ट्रीय स्पर्धा खेळणे बंधनकारक राहिल, व या ५ वर्षांपैकी कुठल्याही वरीष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धेमध्ये पदक प्राप्त करणे अनिवार्य आहे. जर एखादया खेळाडूस त्या पाच वर्षांमध्ये वरीष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धेमध्ये पदक प्राप्त झाले नाही तथापी त्या पुरस्कार वर्षापासून लगतपुर्व ५ वर्षांमध्ये आयोजित झालेल्या नॅशनल गेम्समध्ये खेळाडूस पदक प्राप्त झाले असेल तर सदरचे पदक वरिष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धेतील पदक प्राप्त आहे असे ग्राह्य धरून कामगिरी गुणांकनासाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.

नियम क्र.८ : गुणांकनासाठी ग्राह्य धरल्या जाणाऱ्या क्रीडा स्पर्धांचे गुणकोष्टक परिशिष्ट (अ-३.३, ३.४ व ३.५) नुसार गणण्यात येईल.

नियम क्र.९ : ज्या खेळामध्ये वैयक्तिक व सांघिक अशा संयुक्त स्पर्धा होतात (उदा. अॅथलेटीक्स, जिम्नॅस्टीक्स, जलतरण, टेनिस, टेबल टेनिस, बॅडमिंटन इ.) अशाच खेळांसाठी खालील देण्यात आलेले गुणोत्तर प्रमाण ग्राह्य धरण्यात येईल व त्यानुसार क्रीडा कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. ज्या खेळांमध्ये फक्त सांघिक स्पर्धा अथवा फक्त वैयक्तिक स्पर्धा असतील तर त्यांच्या क्रीडा कामगिरीचे नियमित सर्व साधारण गुणांकनानुसार गुणांकन करण्यात येईल.

(i) सांघिक क्रीडा प्रकारासाठी गुणांकन हे संघातील खेळाडूच्या संख्येनुसार गणण्यात येईल.

(ii) एखादया वैयक्तिक प्रकाराचे गुणांकन A आहे. तर सांघिक क्रीडा प्रकाराचे गुणांकन खालीलप्रमाणे करण्यात येईल.

उदा. एका संघात दोन खेळाडू असतील तर :- $१.५ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या (A म्हणजे उदा.आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा - प्रथम क्रमांक १२ गुण) $१.५ \times १२ \div २ = ९$ गुण

एका संघात तीन किंवा चार खेळाडू असतील तर :- $२ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या

$$२ \times १२ \div ४ = ६ \text{ गुण}$$

एका संघात पाच ते दहा खेळाडू असतील तर :- $३ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या

$$३ \times १२ \div ५ = ७.२ \text{ गुण}$$

एका संघात दहा पेक्षा अधिक खेळाडू असतील तर :- $५ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या

$$५ \times १२ \div ११ = ५ \text{ गुण}$$

(iii) हा नियम ज्या खेळामध्ये वैयक्तिक व सांघिक अशा संयुक्त स्पर्धा होतात (उदा. अॅथलेटीक्स, जिम्नॅस्टीक्स, जलतरण, टेबल टेनिस, बॅडमिंटन इ.) अशाच बाबींसाठी सदरचे देण्यात आलेले गुणोत्तर प्रमाण (अर्जून अवार्ड प्रमाणे) ग्राह्य धरण्यात यावे. फक्त सांघिक खेळ अथवा फक्त वैयक्तिक खेळाच्या स्पर्धा असतील तर देण्यात आलेले गुणोत्तर प्रमाण (अर्जून अवार्ड प्रमाणे) लागू राहणार नाही. नियमित सर्व साधारण गुणांकनानुसार गुणांकन करण्यात येईल.

नियम क्र.१०: दिनांक १ जुलै ते ३० जून या कालावधीत दोन किंवा अधिक वरिष्ठ राष्ट्रीय / कनिष्ठ राष्ट्रीय / वरिष्ठ राज्यस्तर अजिंक्यपद स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले असेल तर त्या स्पर्धांची विभागणी

गुणांकनासाठी त्या त्या वर्षात करण्यात येईल. तथापि नॅशनल गेम्स मधील सहभाग किंवा पदक याचे त्याच वर्षात अतिरीक्त स्वरूपात गुणांकन करण्यात येईल.

नियम क्र.११: जो खेळाडू भारतीय ऑलिम्पिक संघटनेने आयोजित केलेल्या नॅशनल गेम्स मध्ये महाराष्ट्र राज्याचे प्रतिनिधीत्व करणार नाही किंवा असे प्रतिनिधीत्व करण्यास नकार देईल असे खेळाडू पुरस्कारासाठी अर्ज करण्यास पात्र राहणार नाहीत. थेट पुरस्कारार्थीसाठी ही तरतूद लागू राहणार नाही.

नियम क्र.१२: खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धाप्रकारात किमान ८ देशांचा सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात सहभागी देशांचा/राज्यांचा नावासह सहभागाबाबतचे प्रमाणपत्र संबंधित खेळाच्या फेडरेशनने/राज्य संघटनेने संबंधित खेळाडूला देण्यात यावे व संबंधित खेळाडूने आपल्या प्रस्तावा सोबत सादर करावे.

नियम क्र.१३: खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत राष्ट्रीयस्तर स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात किमान १२ राज्यांचा सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत राष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात सहभागी राज्यांचा नावासह सहभागाबाबतचे प्रमाणपत्र संबंधित खेळाच्या फेडरेशनने/राज्य संघटनेने संबंधित खेळाडूला देण्यात यावे व संबंधित खेळाडूने आपल्या प्रस्तावा सोबत सादर करावे.

नियम क्र.१४ : खेळाडूंचा वरीष्ठ राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेतील सहभाग हा त्या त्या खेळाच्या राज्य संघटनेमार्फत महाराष्ट्र राज्याच्या संघातून असला पाहिजे. अपवाद महाराष्ट्राचा खेळाडू हा महाराष्ट्र राज्याच्या संघामार्फत जरी खेळलेला नसेल, तसेच तो इतर राज्यांच्या संघामार्फत ही खेळलेला नसेल मात्र उदर निर्वाहाकरीता तो रेल्वे, बँक, पोलिस व इतर अशा अनेक संस्था/कंपनीमध्ये नौकरी करीत असेल व त्यांच्यामार्फत वरीष्ठ राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा खेळलेला असेल अशा महाराष्ट्राच्या रहिवासी असलेल्या खेळाडूंच्या क्रीडा कामगिरीचा गुणांकनासाठी विचार करण्यात येईल.

अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धेमध्ये सहभाग घेऊन प्राविण्य प्राप्त करणारा खेळाडू हा महाराष्ट्र राज्यातील अधिकृत विद्यापीठामार्फत सहभागी झालेला असावा. अशा खेळाडूंचाच अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धा क्रीडा कामगिरीचा गुणांकनाकरीता विचार करण्यात येईल. शालेय राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धेतील सहभाग हा महाराष्ट्र राज्याच्या संघातर्फेच असला पाहिजे.

नियम क्र.१५ : खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत राज्यस्तर स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात किमान ५० टक्के जिल्ह्यांचा सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. तथापी एखाद्या क्रीडा प्रकाराच्या बाबतीत राज्यस्तर क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन आंतर जिल्हा असे न होता आंतर विभाग असे होत असल्यास किमान २/३ विभागांचा स्पर्धेतील सहभाग अनिवार्य राहील.

नियम क्र.१६: सर्व स्तरावरील स्पर्धेतील सहभागी संघांची संख्या संबंधित राज्य क्रीडा संघटनेने त्या त्या वर्षी क्रीडा संचालनालयास सादर करावी.

नियम क्र.१७ : सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट "अ- ३.४ व ३.५" मधील गुण कोष्टकानुसार पुरस्कारासाठी परिगणित केलेल्या पाच वर्षांच्या कामगिरीपैकी सर्वोत्कृष्ट तीन वर्षात एकूण २४ किंवा अधिक गुण प्राप्त करतील त्यापैकी सर्वाधिक गुण मिळविणाऱ्या एक पुरुष व एक महिला यांची पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल.

नियम क्र.१८ : एखाद्या खेळात दोन खेळाडूंना समान सर्वाधिक गुण प्राप्त झालेले असतील तर त्यापैकी वयाने ज्येष्ठ असलेल्या खेळाडूची निवड पुरस्कारासाठी करण्यात येईल. अशा दोन्ही खेळाडूंचे वय सारखे असल्यास अपवाद म्हणून दोन्ही खेळाडूंना पुरस्कार देण्याचा विचार करता येईल.

नियम क्र.१९ : पुरस्कारासाठी विचारात घेतलेल्या स्पर्धांच्या काळात जर खेळाडूने उत्तेजक द्रव्य (डोपिंग) घेतल्याचे आढळून आल्यास संबंधित खेळाडूस देण्यात आलेला पुरस्कार रद्द करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

नियम क्र.२० : पुरस्कारासाठी अर्ज केलेल्या खेळाडूने सादर केलेली माहिती असत्य असल्याचे निदर्शनास आल्यास पुरस्कार रद्द करण्याचा अधिकार शासनास राहिल व संबंधिता विरुद्ध भारतीय दंड संहितेनुसार कारवाई केली जाईल.

नियम क्र.२१ : गुणांकन कोष्टकातील थेट पुरस्कारासाठी ग्राह्य धरलेल्या आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा व कामगिरी असणे आवश्यक राहिल. सदरचा पुरस्कार जादा पुरस्कार देण्यात येईल.

नियम क्र.२२ : केंद्र शासनाकडून "अर्जुन पुरस्कार" प्राप्त झाल्यास शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार थेट पध्दतीने बहाल करण्यात येईल व तो "जादाचा पुरस्कार" समजला जाईल. त्यासाठी अर्ज करण्याची आवश्यकता असणार नाही.

विशिष्ट खेळाकरीता अतिरीक्त अटी व शर्तीची नियमावली

क्रीडा प्रकार -लॉनटेनिस

नियम क्र.२३ : लॉनटेनिस या क्रीडा प्रकारात एकेरी व दुहेरी अशी २ पदके वितरीत केली जातात. संबंधित खेळाडूने असे दोन्ही प्रमाणपत्रे ही गुणांकनासाठी ग्राह्य धरली जातील.

नियम क्र.२४ : टेनिस या क्रीडा प्रकारात ग्रॅन्डस्लॅम (विंबल्डन, फ्रेंच ओपन, यू. एस. ओपन व ऑस्ट्रेलियन ओपन) स्पर्धा, डेव्हिस कप स्पर्धा, फेडरेशन कप स्पर्धा, एटीपी स्पर्धा व डब्ल्यूटीए स्पर्धा या सर्वोच्च महत्वाच्या आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा आहेत त्यामुळे या स्पर्धांमधील कामगिरीचा गुणांकनासाठी विचार करण्यात येईल.

क्रीडा प्रकार -जिम्नॅस्टिक्स

(आर्टिस्टिक्स जिम्नॅस्टिक्स, रिदमिक जिम्नॅस्टिक्स, एरोबिक जिम्नॅस्टिक्स, अॅक्रोबॅटिक्स, ट्रॅपोलिन व टंबलिंग)

नियम क्र.२५ : जिम्नास्टिक्स या क्रीडा प्रकारात दोन गटात एक पुरुष व एक महिला यांना पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील. यामध्ये गट १. आर्टिस्टिक्स जिम्नास्टिक्स व गट २. मध्ये रिदमिक जिम्नास्टिक्स, एरोबिक जिम्नास्टिक्स, अॅक्रोबॅटिक्स, ट्रॅपोलिन व टंबलिंग या चार जिम्नॅस्टीक्सच्या स्पर्धा प्रकारामधून एक पुरुष व एक महिला जिम्नॅस्टला पुरस्कार देण्यात येईल.

क्रीडा प्रकार - शरीरसौष्ठव

नियम क्र.२६ : शरीरसौष्ठव क्रीडा स्पर्धामध्ये सर्व वजन गटांमधील विजेत्यांची स्पर्धा घेवून चॅम्पियन ऑफ चॅम्पियन निवडण्यात येतो. (उदा. आंतरराष्ट्रीय स्तरावर मिस्टर आशिया, राष्ट्रीय स्पर्धेतील विजेत्यांना भारत श्री, राज्य स्पर्धेतील विजेत्यांना महाराष्ट्र श्री) अशा खेळाडूंना अतिरीक्त ५ गुण देण्यात येतील.

क्रीडा प्रकार - जलतरण

नियम क्र.२३ : जलतरण या खेळामध्ये स्वतंत्रपणे जलतरण (स्त्री व पुरुष), डायव्हिंग (स्त्री व पुरुष) व वॉटरपोलो (स्त्री व पुरुष) अशा तीन बाबींसाठी पुरुष व महिला असे एकूण ६ पात्र खेळाडूंची शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल.

परिशिष्ट “अ-३.१”

शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (खेळाडू) नियम, २०१७

- (१) खेळाडूचे नांव :- कुमार/कुमारी/श्री/श्रीमती -----
- (२) पत्ता :-
- (३) खेळाचा प्रकार :-

अ क्र	स्पर्धेचे नांव	स्पर्धेचास्तर	ठिकाण	कालावधी	स्पर्धेतील कामगिरी प्रथम/द्वितीय/तृतीय	स्पर्धा अधिकृत अजिंक्यपद स्पर्धा आहे किंवा नाही, याबाबतचे स्वयंस्पष्ट अभिप्राय
१						
२						
३						
४						
५						

परिशिष्ट “अ-३.२”

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, कुमार/कुमारी/श्री/श्रीमती -----
 खेळाडू नोंदणी क्रं. ----- हे/ या -----
 ----- या खेळाचा खेळाडू असून या खेळास भारतीय -----(
 खेळाचे नांव लिहावे) महासंघाची /महाराष्ट्र ऑलिम्पिक असोसिएशनची / भारतीय ऑलिम्पिक असोसिएशनची
 मान्यता आहे. कुमार/कुमारी/श्री/श्रीमती -----यांनी अर्जामध्ये नमूद
 केलेली कामगिरी, संघटनेच्या कागदपत्रांनुसार बरोबर आहे/नाही. कुमार/कुमारी/श्री/श्रीमती -----
 ----- हे/ या शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कारासाठी अर्ज करण्यास पात्र
 आहेत/नाहीत.

स्थळ :

दिनांक:

संघटनेची मोहोर

(स्वाक्षरी)

(स्वाक्षरी)

सचिव

अध्यक्ष

संघटनेचे नाव

संघटनेचे नाव

टिप : (१) अपात्र प्रमाणित केलेल्या खेळाडूबाबतची स्वयंस्पष्ट कारणमीमांसा स्वतंत्र कागदावर संघटनेचे
 सचिव व अध्यक्ष यांच्या संयुक्त सही शिक्क्यानिशी देण्यात यावी.

(२) लागू असेल तेथे ()अशी खूण करावी.

परिशिष्ट “अ-३.३”

थेट पुरस्काराकरीता स्पर्धा प्रकार व कामगिरी

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	ऑलिंपिक गेम्स, जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धा (वरिष्ठ गट), जागतिक चषक (वरिष्ठ गट)	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार
२.	एशियन गेम्स, कॉमनवेल्थ गेम्स	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	--
३.	डेव्हिस कप/फेड कप भारतीय संघाचे प्रतिनिधीत्व (वर्ल्ड ग्रुप व आशियाई ओशानीया ग्रुप) सहभाग (फक्त लॉन टेनिससाठी)	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार
	महाराष्ट्रातील एखादी महिला किंवा पुरुष खेळाडू जर जागतिक क्रमवारीत एकेरी				

	किंवा दुहेरीच्या अव्वल १०० मध्ये जर असेल तर त्या वर्षाकरीता (फक्त लॉन टेनिससाठी)	थेट पुरस्कार			
४.	जागतिक बुद्धीबळ संघटना (फिडे) मधील आंतरराष्ट्रीय ग्रँड मास्टर, आंतरराष्ट्रीय मास्टर, आंतरराष्ट्रीय महिला ग्रँड मास्टर, आंतरराष्ट्रीय महिला मास्टर, किताब प्राप्त करणा-या खेळाडूंना	थेट पुरस्कार			
	वर्ल्ड चेस ऑलिंपियाड (वरीष्ठ गट-सांघिक स्पर्धा)	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार
	जागतिक चेस अजिंक्यपद स्पर्धा (वरीष्ठ गट - वैयक्तिक स्पर्धा)	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार

टिप - काही खेळांमध्ये जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धा किंवा जागतिक चषक स्पर्धा या दर चार वर्षांनी, दर दोन वर्षांनी किंवा दरवर्षी आयोजित होत असतात. थेट पुरस्कारासाठी वि--चार करताना यापैकी (४/२ वर्षे) दीर्घ कालावधी नंतर आयोजित केलेल्या स्पर्धांमधील कामगिरी ग्राह्य धरण्यात येईल.

**परिशिष्ट “अ-३.४”
सर्व साधारण गुणांकन**

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धा / चषक (वरीष्ठ गट) (दर दोन वर्षांने आयोजित होणारी स्पर्धा असेल तर)	१५	१४	१३	१२
२.	जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धा / चषक (वरीष्ठ गट) (दरवर्षी आयोजित होणारी स्पर्धा असेल तर)	१२	११	१०	०९
३.	एशियन गेम्स, कॉमनवेल्थ गेम्स	--	--	--	१२
४.	युथ ऑलिंपिक गेम्स, युथ कॉमनवेल्थ गेम्स, ऑफ्रो एशियन गेम्स, जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धा (युथ ज्यु.) जागतिक चषक (युथ ज्यु.), आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा (सिनियर गट), आशियाई चषक (सिनियर गट), राष्ट्रकुल अजिंक्यपद स्पर्धा (सिनियर गट)	१२	११	१०	०९

५.	साऊथ एशियन गेम्स, वर्ल्ड युनिव्हर्सिटी गेम्स, वर्ल्ड स्कुल गेम्स	११	१०	०९	०८
६.	आंतरराष्ट्रीय फेडरेशन कप (वरिष्ठ गट)आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा, (ज्यु. गट/२१ वर्षाखालील), साऊथ एशियन स्पर्धा (सिनियर गट), वर्ल्ड स्कुल चॅम्पियनशिप , नॅशनल गेम्स	१०	०९	०८	०७
७.	फेडरेशन कप (वरिष्ठ गट), राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा (सिनियर गट) ,एशियन स्कुल चॅम्पियनशिप	०९	०८	०७	०६
८.	राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा (युथ), राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा (ज्युनिअर गट)	०८	०७	०६	०५
९.	राज्य अजिंक्यपद स्पर्धा(सिनियर गट) अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा	०७	०६	०५	--
१०.	शालेय राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षा खालील)	०६	०५	०४	--

टिप -

- काही खेळांमध्ये आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा किंवा आशियाई चषक स्पर्धा या दर दोन वर्षांनी किंवा दरवर्षी आयोजित होत असतात. गुणांकनासाठी विचार करताना यापैकी २/१ वर्षे कालावधी नंतर आयोजित केलेल्या स्पर्धामधील कामगिरी (थेट पुरस्काराव्यतिरिक्त) ग्राह्य धरण्यात येईल.
- परिशिष्ट (३.४) व (३.५) मधील प्राप्त होणा-या गुणांची बेरीज करूनच एकूण गुणांकन धरले जाईल.
- राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्पर्धामध्ये वैयक्तिक उच्चांक केल्यास उच्चांकनासाठी अतिरिक्त ५ गुण देण्यात येतील.

परिशिष्ट “अ-३.५”

निवडक खेळांच्या विशिष्ट स्पर्धांसाठीचे गुणांकन
क्रीडा प्रकार - लॉनटेनिस

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	महाराष्ट्रातील एखादा महिला किंवा पुरुष खेळाडू जर ग्रँड स्लॅम स्पर्धेत एकेरी किंवा दुहेरीच्या पात्रता फेरी खेळल्यास	--	--	--	३
२.	ज्युनिअर डेव्हिस कप स्पर्धा (जागतिक/आशियाई -ओशोनिया झोन)	१२	११	१०	९
३.	वर्ल्ड ज्युनियर चॅम्पियनशिप/ज्युनियर ग्रँडस्लॅम स्पर्धा	१२	११	१०	९

क्रीडा प्रकार - क्रिकेट

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	रणजी ट्रॉफी/दुलीप ट्रॉफी/देवधर ट्रॉफी/इराणी ट्रॉफी	९	८	७	६
२.	कुचबिहार ट्रॉफी	९	८	७	६

क्रीडा प्रकार - फुटबॉल

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	संतोष ट्रॉफी	९	८	७	६
२.	फेडरेशन कप	९	८	७	६
३.	बी.सी. राय ट्रॉफी	९	८	७	६

क्रीडा प्रकार - जिम्नॅस्टिक्स

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	वर्ल्ड चॅलेंज कप सिरीज (वरिष्ठ गट)	१२	११	१०	९

क्रीडा प्रकार - टेबल टेनिस

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	आय.टी.टी.एफ. प्रो टुर्स (वरिष्ठ गट)	१२	११	१०	९

क्रीडा प्रकार - बुद्धीबळ

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	वर्ल्ड कप वरीष्ठ गट वैयक्तिक स्पर्धा	१२	११	१०	९

क्रीडा प्रकार - बॅडमिंटन

अ.क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	सुदीरमन वर्ल्ड कप (संघटना आयोजित) (वरिष्ठ गट-सांघिक)	१२	११	१०	९

२.	थॉमन कप पुरुष व उबेर कप क्रीडा स्पर्धा (संघटना आयोजित) (वरीष्ठ गट) (एकेरी, दुहेरी)	११	१०	९	८
३.	सुपर सिरीज क्रीडा स्पर्धा - वैयक्तिक (एकेरी, मिश्र दुहेरी, दुहेरी)	९	८	७	६
४.	ग्रॅण्ड प्री गोल्ड क्रीडा स्पर्धा - वैयक्तिक (एकेरी, मिश्र दुहेरी, दुहेरी)	९	८	७	६
५.	ग्रॅण्ड प्री क्रीडा स्पर्धा - वैयक्तिक (एकेरी, मिश्र दुहेरी, दुहेरी)	९	८	७	६
६.	इंटरनॅशनल चॅलेंज क्रीडा स्पर्धा/ इंटरनॅशनल सॅटेलाईट/इंटरनॅशनल सिरीज क्रीडा स्पर्धा वैयक्तिक (एकेरी, मिश्र दुहेरी, दुहेरी)	९	८	७	६

क्रीडा प्रकार - हॉकी

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	अझलन शाह हॉकी टुर्नामेंट वरीष्ठ गट	१२	११	१०	९
२.	वर्ल्ड लीग फायनल चॅम्पियनशिप वरीष्ठ गट	१२	११	१०	९
३.	जोहर कप आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा २१ वर्षाखालील	१०	९	८	७
४.	आंतरराष्ट्रीय हॉकी सिरीज दोन देशांमधील	१०	९	८	७

क्रीडा प्रकार - शरीर सौष्ठव

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	अॅम्युच्युअर ऑलिंपिया स्पर्धा (संघटना आयोजित) (वरीष्ठ गट) (शरीरसौष्ठव)	१२	११	१०	९
२.	आरनॉल्ड क्लासिक आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा	१२	११	१०	९
३.	एशियन बीच गेम्स (ऑलिंपिक कॉन्सुल ऑफ एशिया आयोजित) (वरीष्ठ गट)	११	१०	९	८
४.	मिस्टर इंडिया राष्ट्रीय अजिंक्यपद क्रीडा स्पर्धा (संघटना आयोजित) (वरीष्ठ गट)	९	८	७	६
५.	ज्युनिअर मिस्टर इंडिया राष्ट्रीय अजिंक्यपद क्रीडा स्पर्धा (संघटना आयोजित) (२३ वर्षाखालील)	८	७	६	५

६.	महाराष्ट्र श्री राज्य अजिंक्यपद स्पर्धा (संघटना आयोजित) (वरीष्ठ गट) (शरीरसौष्ठव)	७	६	५	--
----	--	---	---	---	----

टिप - शरीरसौष्ठव क्रीडा स्पर्धामध्ये सर्व वजन गटांमधील विजेत्यांची स्पर्धा घेवून चॅम्पियन ऑफ चॅम्पियन निवडण्यात येतो. (उदा. आंतरराष्ट्रीय स्तरावर मिस्टर आशिया, राष्ट्रीय स्पर्धेतील विजेत्यांना भारत श्री, राज्य स्पर्धेमधील विजेत्यांना महाराष्ट्र श्री अशा खेळाडूंना अतिरीक्त ५ गुण देण्यात येतील.)

क्रीडा प्रकार - जलतरण, वॉटरपोलो व डायव्हिंग

अ. क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	फिना वर्ल्ड चॅम्पियनशिप वरीष्ठ गट	१५	१४	१३	१२

क्रीडा प्रकार - अॅथलेटिक्स

अ.क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	आंतरराष्ट्रीय परमिट मीट (वरिष्ठ गट)	१२	११	१०	९

क्रीडा प्रकार - ज्युदो

अ.क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	जागतिक ग्रॅंड स्लॅम (वरिष्ठ गट)	१२	११	१०	९
२.	जागतिक ग्रॅंड प्रिक्स (वरिष्ठ गट)	१२	११	१०	९

क्रीडा प्रकार - सायकलिंग

अ.क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	ट्रॅक एशिया कप स्पर्धा (वरिष्ठ गट)	१२	११	१०	९

क्रीडा प्रकार - अश्वारोहण

अ.क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	एफ.ई.आय. स्पर्धा	९	८	७	६
२.	राज्य	७	६	५	--

क्रीडा प्रकार - कुस्ती

अ.क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूंची कामगिरी	
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक
१.	हिंद केसरी	९	८
२.	महाराष्ट्र केसरी	७	६

परिशिष्ट “अ-४”

शिवछत्रपती राज्य साहसी क्रीडा पुरस्कार नियम, २०१७

नियम क्र. १: संक्षिप्त नांव : या नियमांना “शिवछत्रपती राज्य साहसी क्रीडा पुरस्कार नियम, २०१७” असे संबोधण्यात यावे.

नियम क्र. २: व्याख्या :

साहस : एखादया व्यक्तीने जल, जमिन व आकाश या ठिकाणी प्रतिकूल परिस्थितीवर मात करून तसेच त्याच्या जिवीतास असणा-या धोक्याची जाणीव असुनही परिपूर्ण केलेली कामगिरी म्हणजे साहस होय.

नियम क्र. ३: उद्दिष्ट : साहसी क्रीडा प्रकारामध्ये विशेष उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या महाराष्ट्र राज्यातील साहसी व्यक्तींचा गौरव करणे हे या पुरस्काराचे उद्दिष्ट आहे.

नियम क्र. ४:

(१) केंद्र शासनाचा तेनझिंग नॉर्गे पुरस्कार प्राप्त करणा-या महाराष्ट्रातील व्यक्तीस “शिवछत्रपती राज्य साहसी क्रीडा पुरस्कार ” त्या वर्षासाठी थेट पुरस्कार देण्यात येईल.

(२) साहसी क्रीडा क्षेत्रातील आपल्या अतुलनीय कामगिरीने महाराष्ट्राच्या लौकिकात भर टाकणाऱ्या सुयोग्य व्यक्तींना “शिवछत्रपती राज्य साहसी क्रीडा पुरस्कार” देऊन सन्मानित करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

(३) दरवर्षी १ पुरस्कार देण्यात येईल.

नियम क्र. ५: पात्रतेचे निकष:

(१) पात्र पुरस्कारार्थीचा क्रम ठरविताना त्यांच्या कामगिरीचे मुल्यमापन (किमान ५ वर्षे सातत्यपूर्ण कामगिरी, एकूण मोहिमा, नाविन्यपूर्ण मोहिमा, मोहिमांचे दिवस/अंतर/तास/उंची, भौगोलिक परिस्थिती, क्रीडा प्रकारातील कौशल्य,विक्रम, साहसाची तीव्रता, घेतलेली जोखीम, काठीण्य पातळी, नैसर्गिक प्रतिकुलता, प्रतिकूल परिस्थिती यासारखी दृष्य परिमाणे तसेच संबंधित व इतर साहसी क्रीडा प्रकारातील योगदान, प्रशिक्षण व व्यवस्थापन विचारात घेतली जातील.)

(२) साहसी क्रीडा प्रकारातील अधिकृत खेळांची संघटना असल्यास ती राष्ट्रीय शिखर परिषदेला संलग्न असणे आवश्यक राहिल.

(३) जल, स्थल व आकाश पुरस्कारासाठी आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा यांच्या अध्यक्षतेखाली उपसमिती स्थापन करावी. सदर उपसमितीमध्ये (जल, स्थल व आकाश) या प्रत्येक प्रकारामधील तज्ञ, अनुभवी व्यक्तींची/संस्थेच्या पदाधिकारी यांची/संबंधित संघटना असल्यास संघटनेच्या प्रतिनिधींचा समितीमध्ये समावेश असावा. उपसमिती सदस्यांची निवड करण्याचे अधिकार आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा यांना राहतील. सदर उपसमितीने प्राप्त प्रस्तावांची छाननी करून पुरस्कार निवड समितीस आपली शिफारस सादर करावी.

(४) प्रत्येक साहसी क्रीडा प्रकारातील साहस हे त्या त्या क्षेत्रातील वातावरणाच्या स्थितीचा, वयोगट, वेळ, उंची, अंतर, प्रतिकूल परिस्थिती, खेळ प्रकार, संस्था अधिकृत आहे अथवा नाही याबाबतचा खुलासा व अर्जदाराने केलेल्या साहस प्रकाराची कामगिरी कोणत्या संस्था/संघटना यांनी प्रमाणित केलेली आहे याबाबत सविस्तर विवरण ज्या त्या खेळाच्या प्रकारानुसार त्या त्या संस्थांच्या प्रमाणपत्रासह अर्जदाराने आपला अर्ज संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांचेकडे सादर करावा.

(५) एका क्रीडा प्रकारामध्ये जर दोन व्यक्तींची कामगिरी ही पुरस्कारासाठी पात्र होत असेल तर अशावेळी वयाने ज्येष्ठ असलेल्या व्यक्तीची निवड करण्यात येईल.

(६) व्यावसायिक कारणास्तव जमीन, हवाई व जल यामधील साहसी क्रीडा प्रकार आयोजित करण्यासाठी व्यावसायिक उपक्रमांचा विचार पुरस्कारासाठी करता येणार नाही.

(७) साहसी क्रीडा उपक्रम आयोजित करणारी संस्था ही नोंदणी संस्था अधिनियम १८६० अन्वये / धर्मादाय आयुक्तांकडे / कंपनी कायदा २०१३ च्या कलम ८ प्रमाणे ना नफा तत्वावर झालेली असणे आवश्यक आहे.

(८) देशातील/राज्यातील काही ठराविक भागात उपरोक्त साहसी उपक्रमांचे आयोजन करण्यासाठी पूर्वपरवानगी आवश्यक असते. अशा ठिकाणी उपरोक्त साहसी उपक्रम आयोजित केले जाणार असतील तर केवळ तेथील गरजेनुसार त्या राज्यातील /देशातील नियमांनुसार आयोजकांनी तेथील सक्षम अधिका-यांची पूर्व परवानगी घेऊन पुर्ण केलेली साहसी कामगिरी विचारात घेतली जाईल. विम्याचे संरक्षण संपूर्ण उपक्रमाच्या कालावधीसाठी आयोजकांनी घेतलेले असावे.

(९) साहसी उपक्रमाचे अधिकृत आयोजक/संस्था/संघटना यांनी निश्चीत केलेली वयोमर्यादा पुर्ण केलेली असणे आवश्यक आहे.

नियम क्र.६ : अर्ज करण्याची पद्धत :

- १) अर्जदाराने अर्जा सोबत अधिकृत प्रमाणपत्र, आवश्यक तेथे संबंधित विभागाचे परवानगी पत्र, व्हीडीयो रेकॉर्डिंग व फोटो, प्रसिध्दी कात्रणे, साहस निरीक्षकांचा अहवाल, साहस कालावधी-स्थळ-उपस्थित मान्यवर-साहस दरम्यानचे वातावरण-मार्गदर्शक इ. कागदपत्रे जोडणे आवश्यक आहे.
- २) ज्या जिल्हयातील खेळाडू/व्यक्ती साहसी उपक्रमात सहभागी होतील, त्यांनी संबंधित साहसा बाबतचा सविस्तर तपशिल/माहिती संबंधित संस्थेमार्फत अर्जदाराचा रहिवास असलेल्या जिल्हयाच्या जिल्हा क्रीडा अधिकारी असलेल्या कार्यालयात सादर करणे आवश्यक आहे.

नियम क्र.७ : पुरस्कारासाठी पात्र साहसी प्रकार

अ) जमिनीवरील साहसी क्रीडा प्रकार

(१) गिर्यारोहण - अतिउंचीवरील शिखरांवर गिर्यारोहणाचे तांत्रिक कौशल्य आणि सुरक्षा साधनांचा वापर करून केलेले आरोहण. तसेच गिर्यारोहणाच्या तांत्रिक बाबींचा स्वतंत्रपणे वापर करून पुढील उपक्रम आयोजित केले जातात. - रॅपलिंग, वॉटरफॉल रॅपलिंग, व्हॅली क्रॉसिंग, टायरोलीन ट्रॅव्हर्स, जायंट स्वींग इत्यादी. सदर उपक्रम स्वतंत्रपणे आयोजित केले जात असले तरी ते उपक्रम गिर्यारोहणाचा भाग आहेत. हिमालयातील गिर्यारोहण मोहीमांचे संपूर्ण नियमन इंडीयन माउंटेनिअरींग फाउंडेशन या राष्ट्रीय संघटनेमार्फत केले जाते. अशा मोहीमांचे नेतृत्व करणारे व त्यात भाग घेणारे गिर्यारोहण यांची पात्रता, प्रशिक्षण, अनुभव याबाबतचे निकष इंडीयन माउंटेनिअरींग फाउंडेशनने ठरविलेले आहेत. त्या निकषांनुसार हिमालयातील गिर्यारोहण केलेले असावे. गिर्यारोहण केलेल्या शिखराची उंची ८००० मी. पेक्षा अधिक असावी. गिर्यारोहणातील साधन सामुग्रीचे प्रमाणीकरण करण्याचे कार्य इंटरनॅशनल माउंटेनियरिंग अँड क्लाइंबिंग फेडरेशन (युआयएए www.theuiaa.org) मार्फत केले जाते. त्यांनी प्रमाणित केलेली वैयक्तिक बचाव साधने गिर्यारोहण करताना वापरलेली असणे आवश्यक आहे. गिर्यारोहणासाठी वापरली जाणारी साधनसामुग्री, देखभाल, साठवणूक आणि तपासणी ही त्या त्या साधन सामुग्रीच्या उत्पादकाने दिलेल्या सूचनेप्रमाणे व गिर्यारोहणाच्या आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय राज्य शिखर संघटना यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार असावे.

(२) सायकलवर देश प्रवास/जग प्रवास - देशांतर्गत सायकलद्वारे पुर्व, पश्चिम, दक्षिण, उत्तर व मध्य या विभागातील राज्यांमधून प्रवास केलेला असावा. तर जग प्रवासामध्ये पाच खंडामधील विविध देशांमधून प्रवास केलेला असावा.

(३) प्रस्तरारोहण - प्रस्तरखंड, प्रस्तर भिंती, प्रस्तर सुळके यांवर प्रस्तरारोहणाचे तांत्रिक कौशल्य आणि साधनांचा वापर करून केलेले आरोहण. सुमारे ६० अंशापेक्षा जास्त कोन असलेल्या वेगवेगळ्या प्रस्तर भिंती, सुळके यांच्यावरील लहान लहान उंचवटे, खोबणी, खाचा, फटी, भेगा, कोपरे अशा नैसर्गिक वैगुण्यांचा, हाता पायांच्या साहयाने आधार घेत व सुरक्षेसाठी दोर, प्रस्तर खिळे इत्यादींचा वापर करून प्रस्तर भिंती, सुळके यांच्यावर केलेले आरोहण म्हणजे प्रस्तरारोहण.

प्रस्तरारोहण उपक्रमांचे आयोजन इंडियन माउंटेनिअरींग फाउंडेशन या राष्ट्रीय शिखर संघटनेच्या/अखिल महाराष्ट्र गिर्यारोहण महासंघ या राज्य शिखर संघटनेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार केलेले असावे.

ब) हवाई साहसी खेळातील प्रकार

१) हवेत उड्डाणाचे तांत्रिक कौशल्य आणि सुरक्षा साधनांचा वापर करून केलेले हवेतील साहस तथा उड्डान तसेच उड्डाणांच्या तांत्रिक बाबींचा स्वतंत्रपणे वापर करून राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवर पुढील उपक्रम आयोजित केले जातात. उदा. पॅराग्लायडींग, पॉवर पॅराग्लायडींग (पॅरामोटर), हॅंग ग्लायडींग, पॉवर हॅंग ग्लायडींग, पॅरा जंपिंग (स्काय डायव्हिंग) इत्यादी खेळाच्या मोहीमा व स्पर्धा. सदर उपक्रम स्वतंत्रपणे आयोजित केले जात असले तरी ते उपक्रम हवेतील साहसी क्रीडा प्रकाराचा भाग आहेत. या हवेतील साहसी खेळांचे राष्ट्रीय पातळीवरील संपूर्ण नियमन दिल्लीच्या एअरो क्लब ऑफ इंडिया या राष्ट्रीय संघटनेमार्फत केले जाते. हवेतील साहसी क्रीडा प्रकारांचे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील मोहिमा व स्पर्धांचे नेतृत्व करणारे, त्यात भाग घेणारे स्पर्धक यांचे पात्रता, अनुभव याबाबतचे निकष एअरो क्लब ऑफ इंडियाने ठरविलेले आहेत. त्या निकषांनुसार उपरोक्त हवेतील साहसी खेळांच्या मोहिमा किंवा स्पर्धांचे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील आयोजन झालेले असावे.

२) हवाई साहसी क्रीडा प्रकारासाठी वापरण्यात येणारे साहित्य हे FAI (फेडरेशन ऑफ एअरॉनॉटिक इंटरनॅशनल) या आंतरराष्ट्रीय संस्थेच्या नियमाप्रमाणे अदयावत असले पाहिजे. तसेच पायलट/मार्गदर्शक/पर्यायी पायलट यांचेकडे FAI (फेडरेशन ऑफ एअरॉनॉटिक इंटरनॅशनल) या आंतरराष्ट्रीय संस्थेचे पायलट प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे.

३) त्यांनी योग्य त्या मान्यताप्राप्त संस्थेचे किमान दर्जाचे प्रथमोपचाराचे प्रशिक्षण घेतले असले पाहिजे.

४) त्यांनी किमान २०० दिवस हवेत उड्डान किंवा कमीत कमी १०० तास हवेत तरंगले असले पाहिजे.

५) कामगिरी, दीर्घ अंतर पार करण्याचा विक्रम डिजीटल अल्टीमिटर व जि.पी.एस. वापरून तसेच सुरक्षिततेच्या नियम व अटीनुसार योग्य त्या हवामानामध्येच केलेली असावी.

६) मोहिम, विक्रम, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेतील सहभागासाठी दिल्लीच्या Aero Club of India यांची मान्यता असणे आवश्यक आहे.

७) राष्ट्रीय पातळीवर Aero Club of India व आंतरराष्ट्रीय पातळीवर FAI या शिखर संस्थेनी किंवा तिच्या मान्यतेने आयोजित केलेल्या स्पर्धेतील कामगिरीचे प्रमाणपत्र, निकालपत्र असले पाहिजे. किंवा त्या निकाल पत्रांच्या आधारे स्थापित झालेले राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय विक्रम नोंदविले असावे.

८) साधन सामुग्री : पॅराग्लायडींग, पॉवर पॅराग्लायडींग (पॅरामोटर), हॅंग ग्लायडींग, पॉवर हॅंग ग्लायडींग, पॅरा जंपिंग (स्कायडायव्हिंग) साठी लागणारे सर्व साहित्य हे FAI या आंतरराष्ट्रीय संस्थेने स्पर्धेमध्ये वापरण्यासाठी मान्यता दिलेले साहित्य असले पाहिजे.

- ९) पॅरा जंपिंग/स्कायडायव्हिंग उडीची उंची किमान ५००० मी. व प्रथम भारतीय ठरण्या इतपत किंवा राष्ट्रीय विक्रमाची कामगिरी असावी.
- १०) टँडम मार्गदर्शक सुचना
१. पायलटकडे एअरो क्लब ऑफ इंडियाने जारी केलेले FAI स्पोर्टिंग लायसेन्स असावे.
२. हे स्पोर्टिंग लायसेन्स बरोबरच पायलटकडे किमान २०० तासांचा हवेत उड्डान अनुभवाचा लिखित पुरावा असावा.
३. उड्डाण करण्यासाठी पायलट वैद्यकीयदृष्ट्या सक्षम असावा.
४. टँडम ऑपरेटर/पायलटने व त्यांच्या बरोबर उड्डान करणा-या व्यक्तीने हवेतील उड्डानासाठी प्रमाणित साधनसामग्रीचा वापर केलेला असणे आवश्यक आहे.

क) जल साहसी क्रीडा प्रकार

(१) साहसी सेलींगसाठी प्रकार - (शिडाची बोट), सेलींग अराऊंड दि वर्ल्ड सिंगल हँडेड विदाऊट एनी स्टॉप, सेलींग अराऊंड दि वर्ल्ड सिंगल हँडेड विथ स्टॉप, सेलींग अराऊंड दि वर्ल्ड विथ क्रु विदाऊट एनी स्टॉप, सेलींग अराऊंड दि वर्ल्ड विथ क्रु विथ स्टॉप

(२) खाडी पोहणे (इंग्लिश खाडी, कुकस्ट्रीट खाडी, जिब्राल्टर खाडी, पाल्कस स्ट्रीट (श्रीलंका) खाडी) व समुद्र पोहणे (किमान २१ कि.मी)

- झुरीज/इटाली/ग्रीस व अन्य आंतरराष्ट्रीय लांब पल्ल्याच्या (१० कि.मी.च्या वरील) साहसी जलतरण स्पर्धा
- भारतीय जलतरण महासंघाद्वारे आयोजित/पुरस्कृत करण्यात येणा-या देशातील १४ कि.मी.किंवा त्यापेक्षा जास्त अंतराच्या स्पर्धा
- गुजरात राज्य शासनाच्या क्रीडा विभागामार्फत आयोजित करण्यात येणारी अखिल भारतीय विर सावरकर सागरी जलतरण स्पर्धा
- केंद्र किंवा राज्य शासनाद्वारे आयोजित करण्यात येणा-या १० कि.मी. पेक्षा जास्त अंतराच्या सागरी साहसी जलतरण स्पर्धा
- यामध्ये अतिथंड पाण्यातील पोहणे, इंग्लिश खाडी (इंग्लंड ते फ्रान्स), कुकस्ट्रीट (न्युझीलंड) तसेच हाय टाईड, लो टाईड व हवेचे तपमान, थंड पाण्याचे प्रमाण, वाहत्या प्रवाहात नैसर्गिकदृष्ट्या प्रतिकूल परिस्थिती, लाटांची उंची, पोहण्याचे अंतर (कि.मी.), जागतिक मान्यता प्राप्त खाड्या इ. बाबतचे पुरावे सादर करणे आवश्यक आहे.
- जल साहसी क्रीडा प्रकारात समुद्र व खाडीवरील साहसी क्रीडा प्रकार याकरीता महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड (MMB) / अधिकृत राज्य संघटना यांची त्यांचे जलक्रीडा धोरणातील नमूद नियम व नियमावली बंधनकारक राहिल.
- जल साहसी उपक्रमास आंतरराष्ट्रीय जलतरण महासंघाद्वारे अथवा भारतीय जलतरण महासंघाद्वारे आयोजित किंवा मान्यता प्रदान असणे आवश्यक आहे.
- राज्य संघटनांना /आयोजकांना भारतीय महासंघाची मान्यता आहे अशा संघटनांनी मान्यता दिलेले साहसी उपक्रम पुरस्कारासाठी ग्राह्य समजण्यात येईल.
- केंद्र / राज्य शासनातर्फे आयोजित साहसी उपक्रम
- अधिकृत राज्य संघटनेद्वारे किंवा मान्यता प्रदान केलेल्या अधिकृत जिल्हा संघटना/क्लबद्वारा आयोजित उपक्रम

- अर्जदाराच्या पाच वर्षांपैकी तीन वर्षातील उत्कृष्ट कामगिरी विचारात घेण्यात यावी.
- ५ वर्षांच्या साहसी क्रीडा कामगिरीमध्ये आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील किमान एक खाडी यशस्वीपणे पोहून पुर्ण करणे अनिवार्य आहे.
- आवश्यक तेथे संबंधित पोर्ट ट्रस्टची मान्यता घेण्यात यावी.

परिशिष्ट “अ- ४.१”

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, कुमार/कुमारी/श्री./श्रीमती -----
नोंदणी क्रं. ----- हे/ या -----
--- या खेळाचे व्यक्ती असून या खेळास भारतीय -----(खेळाचे नांव
लिहावे) शिखर संघटनेची मान्यता आहे. कुमार/कुमारी/श्री./श्रीमती -----
यांनी अर्जामध्ये नमूद केलेली कामगिरी, संघटनेच्या कागदपत्रांनुसार बरोबर आहे/नाही.

कुमार/कुमारी/श्री./श्रीमती----- हे/ या शिवछत्रपती
राज्य साहसी क्रीडा पुरस्कारासाठी अर्ज करण्यास पात्र आहेत/नाहीत.

स्थळ :

दिनांक:

संघटनेची मोहोर:

(स्वाक्षरी)

सचिव

संघटनेचे नाव

(स्वाक्षरी)

अध्यक्ष

संघटनेचे नाव

परिशिष्ट “अ- ४.२”

नमुना-अ

(साहसी उपक्रमाची माहिती)

वर्ष.....

अ.क्र.	उपक्रमाचे नाव	स्तर	अंतर	ठिकाण	प्रमाणीत करणारी संस्था/युनीट	कालावधी व वेळ	उपक्रम पूर्ण करण्यासाठी लागलेली वेळ

स्वाक्षरी

अर्जदाराचे नाव.....

परिशिष्ट “अ-५”

एकलव्य राज्य क्रीडा पुरस्कार (दिव्यांग खेळाडू) नियम, २०१७

नियम क्र.१: संक्षिप्त नांव : या नियमांना “एकलव्य राज्य क्रीडा पुरस्कार (दिव्यांग खेळाडू) नियम, २०१७” असे संबोधण्यात यावे.

नियम क्र. २: उद्दीष्ट: अपंग व्यक्ती (समानसंधी, हक्काचे संरक्षण व संपूर्ण सहभाग) अधिनियम, १९९५ च्या व्याख्येनुसार अपंग व्यक्तींनी क्रीडा क्षेत्रातील विशेष उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या महाराष्ट्रातील अपंग खेळाडूंचा गौरव करणे हे या पुरस्काराचे उद्दिष्ट आहे.

नियम क्र. ३: दरवर्षी एक पुरुष व एक महिला खेळाडूंना हा पुरस्कार देण्यात यावा.

नियम क्र. ४: पात्रतेचे निकष :

(१) नॅशनल पॅराऑलिम्पिक कमिटी ऑफ इंडिया व्दारा अथवा एकविध पॅराऑलिम्पिक संघटनाद्वारा आयोजित वरिष्ठ गटातील राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेत अत्युत्कृष्ट नैपुण्य दाखविणारे खेळाडू पुरस्कारासाठी पात्र राहतील. वरील दोन पैकी एकच स्पर्धा पुरस्कार वर्षामध्ये ग्राह्य धरण्यात येईल.

(२) महाराष्ट्र पॅराऑलिम्पिक संघटनेद्वारा अथवा एकविध पॅराऑलिम्पिक संघटनाद्वारा आयोजित वरिष्ठ गटातील राज्य अजिंक्यपद स्पर्धेत अत्युत्कृष्ट नैपुण्य दाखविणारे खेळाडू पुरस्कारासाठी पात्र राहतील. वरील दोन पैकी एकच स्पर्धा पुरस्कार वर्षामध्ये ग्राह्य धरण्यात येईल.

(३) पुरस्कारवर्षातील ३० जून रोजी संपणाऱ्या वर्षासह लगतपूर्व पाच वर्षांतील एखाद्या खेळाडूची आंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य अजिंक्यपद पातळीवरील कामगिरी विचारात घेतली जाईल. या पाच वर्षांपैकी सर्वाधिक चांगल्या तीन वर्षांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन व गुणांकन केले जाईल. सुचविलेल्या पाच वर्षांपैकी किमान तीन वर्षे नॅशनल पॅराऑलिम्पिक असोसिएशन ऑफ इंडिया व्दारा आयोजित अधिकृत राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेत सहभाग घेतलेला असणे आवश्यक आहे.

(४) एखादा खेळाडू एक वा दोन वर्षांच्या कामगिरीच्या आधारे पुरस्कारासाठी पात्र ठरत असेल तर त्याला वरील (३) मधील तीन वर्षे सहभागाची अट लागू होणार नाही.

(५) वैयक्तिक स्पर्धा व सांघिक स्पर्धा हे भिन्न प्रकार असल्यामुळे त्यांच्याशी संबंधित खेळाडूंना एकलव्य राज्य क्रीडा पुरस्कार देण्यासाठी खालीलप्रमाणे निकष राहतील-:

- I. अपंगाच्या खुल्या गटातील राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेत सुवर्ण/रौप्य/कास्य पदक विजेते खेळाडू पुरस्कारासाठी अर्ज करू शकतील.
- II. प्राप्त झालेल्या अर्जाची छाननी करून गुणकोष्टकाच्या आधारे सर्वोत्कृष्ट खेळाडूची निवड करण्यात येईल.
- III. वैयक्तिक व सांघिक खेळासाठी खाली दिलेल्या गुणकोष्टकात दर्शविलेल्या गुणपद्धतीनुसार खेळाडूस गुण देण्यात यावेत.
- IV. या गुणकोष्टकाप्रमाणे वैयक्तिक व सांघिक स्पर्धामध्ये जे खेळाडू २४ किंवा त्यापेक्षा अधिक गुण प्राप्त करतील ते खेळाडू पुरस्कारासाठी पात्र राहतील.
- V. अपंग प्रवर्गामध्ये दोन खेळाडूंना समान सर्वाधिक गुण प्राप्त झाले असतील तर त्यापैकी वयाने ज्येष्ठ असलेल्या खेळाडूचीच निवड पुरस्कारासाठी करण्यात यावी.

(६) ज्या खेळाडूंचा जन्म महाराष्ट्रात झाला असेल किंवा सलग १५ वर्ष राज्यात रहिवास असेल असेच खेळाडू या पुरस्कारास पात्र ठरतील.

नियम क्र. ५ : मूल्यांकनासाठी गुणकोष्टक

अ.क्र	क्रीडा स्पर्धेचा स्तर	स्पर्धेतील खेळाडूची कामगिरी			
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक	सहभाग
१.	पॅरालिंपिक क्रीडा स्पर्धा/जागतिक पॅरा क्रीडा स्पर्धा	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार
२.	एशियन पॅरा गेम्स/कॉमनवेल्थ पॅरा गेम्स	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	थेट पुरस्कार	०८
३.	आशियायी पॅरा अजिंक्यपद स्पर्धा (वरिष्ठ गट)/ कॉमनवेल्थ पॅरा अजिंक्यपद स्पर्धा (वरिष्ठ गट) ज्युनि. वर्ल्ड पॅरा अजिंक्यपद स्पर्धा	१२	११	१०	०९
४.	आशियायी पॅरा अजिंक्यपद स्पर्धा (कनिष्ठ गट)/ कॉमनवेल्थ पॅरा अजिंक्यपद स्पर्धा (कनिष्ठ गट)	१०	०९	०८	०७
५.	वरिष्ठ पॅरा राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा	०९	०८	०७	०६
६.	कनिष्ठ पॅरा राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा	०८	०७	०६	०५
७.	वरिष्ठ पॅरा राज्य अजिंक्यपद स्पर्धा	०७	०६	०५	--

नियम क्र. ६ : पुरस्कारासाठी पात्र क्रीडा व खेळ प्रकार :

(१) नॅशनल पॅरा ऑलिंपिक कमिटी ऑफ इंडियाने ज्या खेळांना मान्यता दिलेली आहे अथवा आगामी काळात ज्या खेळांना मान्यता प्रदान करेल असे महाराष्ट्रात खेळले जाणारे खेळ शासनाच्या मान्यतेने पुरस्काराकरिता पात्र राहतील.

(२) एकलव्य पुरस्कारासाठी खालील खेळांचा विचार केला जाईल :

१. अॅथलेटिक्स-८ व्हील चेअर, सिटींगग्रुप, चारस्टॅण्डिंगग्रुप
२. पॉवरलिफ्टिंग- १० बॉडीवेटग्रुप (पुरुष व स्त्री)
३. स्वीमिंग- ९ ग्रुप्स
४. व्हीलचेअर फेन्सिंग-३ ग्रुप्स
५. टेबल टेनिस- ३ सिटींग व्हील चेअर, ३ स्टॅण्डिंग ग्रुप्स
६. आर्चरी- २ सिटींग आणि १ स्टॅण्डिंग ग्रुप्स
७. ज्युदो - अपंगासाठी फक्त ३ ग्रुप्स
८. व्हील चेअर लॉन टेनिस-
९. व्हील चेअर बास्केटबॉल
१०. रोईंग
११. शुटींग
१२. सिटींग व्हालीबॉल
१३. इक्वेस्टेरियन
१४. बोसिया

- १५. सेलिंग
- १६. फुटबॉल ७ अे साईड
- १७. गोलबॉल
- १८. सायकलिंग ट्रॅक अॅण्ड रोड
- १९. फुटबॉल- ५ अे साईड

(३) एकलव्य पुरस्कारासाठी पोटनियम (१) मधील निकषानुसार काही खेळ वगळणे वा नविन खेळ समाविष्ट करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

नियम क्र. ७: अर्ज करण्याची पध्दत:

- (१) या पुरस्काराकरिता खेळाडूंना नॅशनल पॅरा ऑलिम्पिक कमिटी ऑफ इंडिया यांचेशी संलग्न असलेल्या राज्य संघटनेद्वारे अथवा वैयक्तिकरित्या अर्ज करता येईल.
- (२) राज्य संघटनेद्वारे अर्ज सादर करताना संघटनेने त्यांच्या सचिवाने प्रमाणित केलेला संबंधित खेळाडूच्या विहित नमुन्यातील वैयक्तिक तपशिलासोबत खालील कागदपत्रे जोडावीत :-
- (अ) खेळाडूंची सलग पाच वर्षात राज्य/राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय पातळीवर मिळविलेल्या क्रीडा नैपुण्य विषयक कामगिरी संबंधित्या प्रमाणपत्राच्या झेरॉक्स प्रती सादर कराव्यात व त्या सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणित केलेल्या असाव्यात. नॅशनल पॅरा ऑलिम्पिक कमिटी ऑफ इंडियाशी संलग्न असलेल्या राज्य संघटनेने प्रदान केलेल्या विजेतेपदाबाबतची प्रमाणपत्रे.
- (ब) खेळाडूंचे पासपोर्ट आकाराचे पाच फोटो, महाराष्ट्र राज्यातील अधिवास प्रमाणपत्र.
- (क) कार्यकारी समितीने संमत केलेल्या ठरावाची प्रत.
- (ड) पुरस्कार वर्षा लगतपूर्व पाच वर्षांमध्ये राष्ट्रीय/राज्य संघटनेने आयोजित केलेल्या आंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्यस्तरीय अधिकृत अजिंक्यपद स्पर्धांची ठिकाणे व कालावधी याबाबतची माहिती संघटनेचे सचिव व अध्यक्ष यांनी साक्षात्कीत करून परिशिष्ट अ- ५.१ मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यात परिशिष्ट-अ ५.३ मधील प्रमाणपत्रासह सादर करावी.
- (३) वैयक्तिकरित्या अर्ज सादर करताना खेळाडूने विहित नमुन्यातील वैयक्तिक तपशीलासोबत पोटनियम (२) मधील (अ), (ब) व (ड) येथे नमूद केलेली कागदपत्रे स्वसाक्षात्कीत करून जोडावीत. सादर केलेले प्रमाणपत्र खोटे आहे असे आढळून आल्यास त्या खेळाडूविरुद्ध कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.
- (अ) एखादया खेळाडूने एकलव्य क्रीडा पुरस्कारासाठी आपला अर्ज संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडे थेट पाठविला असल्यास व अशा अर्जातील माहितीबाबत संबंधित एकविध खेळाच्या राज्य संघटनेचे सचिव/अध्यक्षयांचे कोणत्याही स्वरूपाचे अभिप्राय विहित मुदतीत प्राप्त झाले नसतील, तर अशा खेळाडूच्या कामगिरी बाबतची माहिती अर्जा सोबत प्राप्त झालेल्या प्रमाणपत्रांच्या प्रमाणित छायाप्रतीसह अर्ज प्राप्त झाल्या पासून १५ दिवसांच्या आत संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांनी संघटनेला पोच देय टपालाने पाठवावी.
- (ब) संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या खेळाडूच्या माहितीची शहानिशा करून खालील नमुद केलेल्या प्रपत्र मधील नमुन्यामध्ये भरून जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांचे पत्र प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत संघटनेने संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्या कार्यालयात हस्तपोच पाठवावी.
- (क) संघटनेने खेळाडूंचे पुरस्कार अर्ज व संबंधित कागदपत्रे मोहोरबंद लिफाफ्यात घालून विहित केली असेल त्या तारखेपूर्वी संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडे पोहोचेल अशा बेताने पाठविले पाहिजे.
- (ड) संबंधित एकविध खेळाच्या राज्य संघटनेकडून उपरोक्त माहिती विहित मुदतीमध्ये प्राप्त न झाल्यास किंवा उशिरा प्राप्त झाल्यास, अशा माहितीची दखल घेण्यात येणार नाही आणि अर्जदार खेळाडूने दिलेली

माहिती सत्य आहे असे मानण्यात येऊन अशा अर्जाचा विचार करण्यात येईल. तसेच संबंधित खेळाच्या संघटना किंवा फेडरेशनच्या वेबसाईटवरील माहिती ग्राह्य धरण्यात येईल.

(६) अशा प्रकरणी कोणत्याही प्रकाराचा वाद राज्य संघटनेला अथवा अशा खेळाशी संबंधित असलेल्या किंवा नसलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला निर्माण करता येणार नाही.

(७) आयुक्त स्वतःहून पुरस्कारासाठी सुयोग्य असणाऱ्या खेळाडूंच्या नावांची शिफारस पुरस्कार निवड समिती कडे करू शकतील.

(८) अपूर्ण अर्जाचा विचार केला जाणार नाही.

परिशिष्ट "अ-५.१"

अ.क्र.	स्पर्धेचे नाव	स्पर्धेचा स्तर	ठिकाण	कालावधी	प्राविण्य
१ ते					
१०					

दिनांक :

स्वाक्षरी

स्थळ :

सचिव / अध्यक्ष

परिशिष्ट "अ-५.२"

- (१) खेळाडूचे नांव :- कुमार/कुमारी/श्री/श्रीमती -----
- (२) पत्ता :-
- (३) खेळाचा प्रकार :-

अ क्र	स्पर्धेचे नांव	स्पर्धेचा स्तर	ठिकाण	कालावधी	स्पर्धेतील कामगिरी प्रथम/द्वितीय/तृती य	स्पर्धा अधिकृत अजिंक्यपद स्पर्धा आहे किंवा नाही, याबाबतचे स्वयंस्पष्ट अभिप्राय.
१	२	३	४	५	६	७
२						
३						
४						
५						

परिशिष्ट “अ-५.३”

प्रमाणित करण्यात येते की, कुमार/कुमारी/श्री/श्रीमती -----
खेळाडू नोंदणी क्रं.----- हे/या -----
----- या खेळाचा खेळाडू असून या खेळास पॅरा ऑलिम्पिक कमिटी ऑफ इंडिया / महाराष्ट्र राज्य
पॅरा ऑलिम्पिक संघटनेची मान्यता आहे. कुमार/कुमारी/श्री./श्रीमती -----

----- यांनी अर्जांमध्ये नमूद केलेली कामगिरी, संघटनेच्या कागदपत्रांनुसार बरोबर आहे/नाही.
कुमार/कुमारी/श्री/श्रीमती ----- हे/या एकलव्य राज्य क्रीडा
पुरस्कारासाठी अर्ज करण्यास पात्र आहेत/नाहीत.

स्थळ :

दिनांक:

संघटनेची मोहोर

(स्वाक्षरी)

(स्वाक्षरी)

सचिव

अध्यक्ष

संघटनेचे नाव

संघटनेचे नाव

टिप : (i) अपात्र प्रमाणित केलेल्या खेळाडू बाबतची स्वयंस्पष्ट कारणमीमांसा स्वतंत्र कागदावर संघटनेचे
सचिव व अध्यक्षांच्या संयुक्त सही शिक्क्यानिशी देण्यात यावी.

(ii) लागू असेल तेथे () अशी खूण करावी.

परिशिष्ट “अ-६”

शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (संघटक/कार्यकर्ते) नियम, २०१७

नियम क्र. १: संक्षिप्त नांव :

या नियमांना “शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (संघटक/कार्यकर्ते) नियम, २०१७” असे संबोधण्यात यावे.

नियम क्र. २: उद्दिष्ट:

क्रीडा/खेळाचा प्रचार व प्रसार करणाऱ्या संघटक/ कार्यकर्ते यांचा गौरव करणे.

नियम क्र. ३: पात्रतेचे निकष :

(१) एका पुरस्कार वर्षामध्ये मुंबई, नाशिक, पुणे, कोल्हापूर, औरंगाबाद, लातूर, अमरावती व नागपूर या विभागातून प्रत्येकी एक असे एकूण आठ पुरस्कार देण्यात येतील. राज्यातील क्रीडा संघटक/कार्यकर्ते निवडीचे निकष पूर्ण करणा-या सर्वोत्कृष्ट (गुणानुक्रमे प्रथम) महिला कार्यकर्तीस जिजामाता पुरस्कार देण्यात येईल.

(२) महाराष्ट्रातील वास्तव्य करणारे अर्जदार ज्या वर्षाच्या पुरस्कारासाठी अर्ज करीत आहे त्या वर्षाच्या ३० जून रोजी त्यांचे वय वर्षे ५० पूर्ण झालेले असणे आवश्यक आहे. उदा. सन २०१४-१५ या वर्षासाठी अर्ज करीत असल्यास दि. ३० जून २०१४ रोजी त्यांचे वय ५० वर्षे पूर्ण असावे किंवा त्यापेक्षा अधिक वय असणा-या पुरुष संघटक/कार्यकर्ते यांचा तर महिला क्रीडा संघटक/कार्यकर्ती यांचेसाठी ३० जून रोजी वय वर्ष ४० किंवा त्यापेक्षा अधिक असणा-या महिला संघटक/कार्यकर्ती यांचा पुरस्कारासाठी विचार करण्यात यावा.

(३) शासकीय/ निमशासकीय/शैक्षणिक संस्थांमध्ये कार्यरत असलेले शारीरिक शिक्षण शिक्षक/प्राध्यापक हे पुरस्कारासाठी अर्ज करू शकतील. परंतु त्यांनी केलेले शालेय/महाविद्यालयीन क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन व तदनुषंगिक कामांचा विचार गुणांकनासाठी करण्यात येणार नाही. तथापी आंतरराष्ट्रीय व राष्ट्रीय स्पर्धा आयोजन याचा गुणांकनासाठी विचार करण्यात यावा.

(४) पुरस्कारासाठी अर्ज करणारा/विचार करण्यात येणाऱ्या संघटक/कार्यकर्त्यांचे महाराष्ट्रातील वास्तव्य जन्मापासूनचे किंवा सलग १५ वर्षांचे असणे आवश्यक राहिल.

(५) क्रीडा संघटक/कार्यकर्ते यांनी एक वा अधिक अधिकृत खेळाचा प्रचार व प्रसारासाठी पुरस्कार वर्षातील ३० जून रोजी संपणाऱ्या वर्षासह लगतपूर्व १५ वर्षात केलेल्या कामाचे मूल्यमापन खालील तीन प्रकारांन्वये करण्यात येईल.

(अ) विकासात्मक कार्य

(ब) संघटनात्मक कार्य

(क) क्रीडा प्रचार व प्रसार

(६) क्रीडा संघटक/कार्यकर्ते यांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन खालील गुण कोष्टकानुसार करण्यात येईल. संघटक/कार्यकर्त्याने केलेल्या विकासात्मक, संघटनात्मक तसेच क्रीडा प्रचार व प्रसाराबाबतच्या कार्याच्या अधिकृत पुराव्यासाठी कागदपत्रे जोडावीत. आवश्यक तेथे वृत्तपत्राची कात्रणे, वार्षिक अहवालाच्या प्रती व अन्य पुरावे जोडावेत. सदर छायांकित कागदपत्रे स्वसाक्षात्कीत केलेली व संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांनी प्रमाणित केलेली असावीत.

गुणकोष्टक

कार्याचा तपशिल	गुण मर्यादा
(अ) विकासात्मक कार्य १) क्रीडांगणे तयार करणे २) व्यायामशाळा बांधणे ३) क्रीडा मंडळाची स्थापना करणे	प्रति क्रीडांगण ०१ गुण प्रति व्यायामशाळा ०१ गुण प्रति मंडळ ०१ गुण (अ)सर्व बाबी मिळून जास्तीत जास्त २० गुण देय राहिल किमान १५ गुण मिळविणे आवश्यक आहे.
(ब) संघटनात्मक कार्य १) स्थापनकेलेल्या/पदाधिकारी असलेल्या एकविध खेळ संघटनांची संख्या २) अधिकृत खेळांच्या क्रीडा स्पर्धा भरविणे. अ) जिल्हास्तर ब) विभागीयस्तर क) राज्यस्तर/आंतरविद्यापीठ ड) राष्ट्रीयस्तर इ) आंतरराष्ट्रीय स्तर ३) राज्य / राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय अर्जिक्यपद स्पर्धांच्या निवड समितीचे सदस्य/ पंच/ सरपंच/ सामनाधिकारी/ वेळाधिकारी/ गुणलेखक व व्यवस्थापक म्हणून केलेली कामगिरी.	प्रति संघटना ०१ गुण ०१ गुण ०२ गुण ०३ गुण ०४ गुण ०५ गुण प्रति स्पर्धा राज्यस्तर- ०१ गुण राष्ट्रीयस्तर -०२ गुण आंतरराष्ट्रीयस्तर -०३ गुण (ब) सर्व बाबी मिळून जास्तीत जास्त ५० गुण देय राहिल. किमान ३० गुण मिळविणे आवश्यक आहे.

(क) क्रीडा प्रचार व प्रसार १) चर्चासत्रे,परिसंवाद,प्रात्यक्षिके २) पुस्तक प्रकाशन ३) मासिक,वर्तमानपत्रे इ.साठी केलेले लेखन व आकाशवाणी,दूरदर्शन व इतर चॅनेल्सवरील भाषण ४)खेळाडूंच्या कल्याणाकरिता केलेले उपक्रम	प्रति उपक्रम ०१ गुण प्रति पुस्तक ०१ गुण प्रति लेख/भाषण ०१ गुण ०१ गुण (क) सर्व बाबी मिळून जास्तीत जास्त ३० गुण देय राहिल. किमान १५ गुण मिळविणे आवश्यक आहे.
---	---

७) गुण कोष्टकात नमूद केल्या व्यतिरिक्त विकासात्मक, संघटनात्मक तसेच क्रीडा प्रचार व प्रसाराबाबत अतिरिक्त माहिती असल्यास ती स्वसाक्षांकीत करुन द्यावी.

(८) अर्जदारांची विभागनिहाय यादी तयार करताना भौगोलिक मागासलेपणा, त्या त्या प्रादेशिक विभागातील क्रीडा सुविधांचा अभाव आणि एखादया कार्यकर्त्याची वर्षानुवर्ष सतत क्रीडा विकासासाठी झटण्याची वृत्ती व चिकाटी लक्षात घेऊन त्यांच्या कार्यकर्तृत्वाचे वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन करण्यात येईल.

(९) एखादया व्यक्तीचे कार्यकर्त्याचे क्रीडा क्षेत्रातील योगदान लक्षात घेऊन त्याने विहित नमुन्यात अर्ज केला नसेल तरी देखील पुरस्कार निवड समितीस अथवा शासनास अशा व्यक्तींची त्या वर्षाच्या पुरस्कारासाठी शिफारस/निवड करता येईल.

परिशिष्ट “अ-६.१”

विकासात्मक कार्य

अ.क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	खेळ प्रकार	संस्थेचे / मंडळाचे / संघटनेचे नांव व पत्ता	ठिकाण	क्रीडा मंडळ स्थापनेचा दिनांक	संबंधितांकडून प्राप्त प्रमाणपत्र/ पत्रे	संस्था / मंडळ/ संघटनेतील पद	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	क्रीडांगण तयार करणे								
२	व्यायामशाळा बांधणे								
३	क्रीडा मंडळाची स्थापना करणे								

(टीप - केवळ अनुक्रमांक ३ करीता रकाना क्रमांक ७ लागू राहील.)

विकासात्मक कार्य प्रमाणपत्राचा नमुना

मी श्री./श्रीमती खालील सही करणार या पत्राद्वारे प्रमाणित करून देतो की, श्री./श्रीमती. यांनी शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (संघटक/कार्यकर्ते), जिजामाता राज्य क्रीडा पुरस्कारासाठी अर्ज केलेला असून त्यांनी आमच्या संस्थेच्या मैदानामध्ये/जागेमध्ये या खेळाची क्रीडांगणे तयार करण्यास/व्यायामशाळा बांधणेस / क्रीडा मंडळाची स्थापना करणेस मोलाचे सहकार्य कामगिरी केले आहे. सदरचे क्रीडांगण/व्यायामशाळा/क्रीडा मंडळ सदय:स्थितीत कार्यरत आहे. श्री./श्रीमती यांच्या सहकार्यामुळे व त्यांनी केलेल्या मदतीमुळे क्रीडांगण/व्यायामशाळा/क्रीडा मंडळ चालू झालेले आहे. अश्या प्रकारचे प्रमाणपत्र मी यापुर्वी कुणालाही दिलेले नाही. वरिल सर्व माहिती सत्य असून मी प्रतिज्ञापत्रावर लिहून देत आहे. यामध्ये जर खोटी माहिती आढळून आल्यास माझेवर कायदेशीर कार्यवाही होईल याची मला जाणीव आहे.

दिनांक -

संस्था प्रमुखाची स्वाक्षरी -

ठिकाण -

संस्था प्रमुखाचे संपुर्ण नांव §

जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांनी दयावयाच्या प्रमाणपत्राचा नमुना

उपरोक्त संस्था प्रमुखांनी दिलेल्या विकासात्मक कार्य प्रमाणपत्राबाबत मी स्वतः प्रत्यक्ष पाहणी व पडताळणी केलेली असून श्री. / श्रीमती यांनी शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (संघटक/कार्यकर्ते), जिजामाता राज्य क्रीडा पुरस्कारासाठी अर्ज केलेला असून त्यांनी या संस्थेच्या मैदानामध्ये/जागेमध्ये या खेळाची क्रीडांगणे तयार करण्यास/व्यायामशाळा बांधणेस / क्रीडा मंडळाची स्थापना करणेस मोलाचे सहकार्य केलेले असल्याचे दिसून आलेले आहे. सदरचे क्रीडांगण/ व्यायामशाळा/क्रीडा मंडळ सदय:स्थितीत कार्यरत आहे. श्री./श्रीमती यांच्या सहकार्यामुळे व त्यांनी केलेल्या मदतीमुळे क्रीडांगण/ व्यायामशाळा/क्रीडा मंडळ चालू झालेले आहे. व सदय:स्थितीत चालू असल्याची खात्री केलेली आहे.

दिनांक -

जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांची स्वाक्षरी

ठिकाण -

शिवका

परिशिष्ट “अ-६.२”

संघटनात्मक कार्य

अ. क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	खेळ प्रकार	स्पर्धेचा / प्रशिक्षण शिबीराचा कालावधी	स्पर्धेचे स्थळ (मैदानाचे / संस्थेचे नांव व पत्ता)	स्पर्धा आयोजन समिती मधील पदाचे नांव	जिल्हा / राज्य / देश व प्रशिक्षण शिबीर	स्पर्धा आयोजन समितीचे पत्र / प्रमाणपत्र	लाभार्थी / सहभाग संख्या	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	अधिकृत खेळाच्या क्रीडा स्पर्धा भरविणे.									
	जिल्हास्तर									
	विभागीय स्तर									
	राज्यस्तर									
	आंतरविद्यापीठ स्तर									
	राष्ट्रीय स्तर									
	आंतरराष्ट्रीय स्तर									
२	क्रीडा प्रशिक्षण शिबीराचे आयोजन करणे									

अ.क्र	कार्याचा तपशिल	वर्ष	खेळ प्रकार	स्पर्धेचा कालावधी	स्पर्धेचे स्थळ (मैदानाचे / संस्थेचे नांव व पत्ता)	स्पर्धामधील कामगिरी (निवड समिती सदस्य / पंच / सरपंच / सामानाधिकारी / वेळाधिकारी / गुणलेखक / व्यवस्थापक)	जिल्हा / राज्य / देश	स्पर्धा आयोजन समितीचे पत्र / प्रमाणपत्र	अर्जा सोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
३	राज्य / राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धांच्या निवड								

समितीचे सदस्य/ पंच/ सरपंच/ सामानाधिकारी/ वेळाधिकारी/ गुणलेखक व व्यवस्थापक म्हणून केलेली कामगिरी								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

अ.क्र.	कार्याचा तपशिल	प्रायोजकत्व मिळवून देणे	क्रीडा साहित्य देणे	क्रीडा गणवेश देणे	क्रीडा सुविधा उपलब्ध करून देणे	आर्थिक सहाय्य करणे	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८
४	खेळाडू संख्या						

या बाबत खालील नमुद केलेल्या विहीत नमुन्यातील खेळाडूचे प्रतिज्ञापत्र जोडणे आवश्यक आहे.

प्रतिज्ञापत्राचा नमुना

मी श्री./श्रीमती खालील सही करणार
..... या खेळाचा/ची राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय खेळाडू असून मी खालील राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय
स्पर्धेमध्ये सहभाग व प्राविण्य प्राप्त केले आहे.

अ.क्र.	स्पर्धेचे नांव	वर्ष	आयोजन संघटना	प्राविण्य/सहभाग
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				

वर नमूद स्पर्धेमध्ये सहभाग घेऊन संपादन केलेले यश हे मला श्री./श्रीमती
..... यांच्या सहकार्यामुळे व त्यांनी केलेल्या प्रायोजकत्व मिळवून देणे/क्रीडा साहित्य
देणे/क्रीडा गणवेश देणे/क्रीडा सुविधा उपलब्ध करून देणे /आर्थिक सहाय्य करणे /इ. मदतीमुळेच प्राप्त झालेले
आहे. अशा प्रकारचे प्रमाणपत्र मी यापुर्वी कुणालाही दिलेले नाही. वरिल सर्व माहिती मान्य असून मी
प्रतिज्ञापत्रावर लिहून देत आहे. सदर माहिती खोटी असल्याचे आढळून आल्यास मी कायदेशीर कार्यवाही पात्र
होईल याची मला जाणीव आहे.

दिनांक -
ठिकाण -

खेळाडूची स्वाक्षरी -
खेळाडूचे संपूर्ण नांव -

परिशिष्ट "अ-६.३"
क्रीडा प्रचार व प्रसार

अ. क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	विषय	कालावधी	स्थळ (मैदानाचे /संस्थेचे नांव व पत्ता)	खेळ प्रकार	जिल्हा / राज्य/ देश	लाभार्थी सहभागी संख्या	संबंधितांचे पत्र/ प्रमाणपत्र	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	चर्चासत्र आयोजन करणे									
२	परिसंवाद आयोजन करणे									
३	प्रात्यक्षिके									

अ.क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	पुस्तकाचे नाव	प्रकाशनाचे दिनांक	प्रकाशनाचे नांव	खेळ प्रकार	जिल्हा	प्रकाशकाचे पत्र/ प्रमाणपत्र	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
४	पुस्तक प्रकाशन								
५	मासिक								

अ.क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	बातमी प्रसिध्द झालेल्या वृत्तपत्राचे नाव व दिनांक	विषय	वृत्तपत्रातील बातमी	जिल्हा	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८
६	वर्तमानपत्रे						

अ.क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	आकाशवाणीवरून बातमी प्रसाराचा दिनांक व वेळ	विषय	आकाशवाणीचे पत्र	जिल्हा	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८
७	आकाशवाणी						

अ.क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	दूरदर्शनवरून बातमी प्रसारणाचा दिनांक व वेळ	विषय	दूरदर्शनचे पत्र	जिल्हा	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८
८	दूरदर्शन						

अ.क्र.	कार्याचा तपशिल	वर्ष	चॅनलवरून बातमी प्रसारणाचा दिनांक व वेळ	विषय	चॅनलचे नांव व पत्र	जिल्हा	अर्जासोबत जोडलेल्या पुराव्याचा पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८
९	इतर चॅनेल्स						
	१.						
	२.						
	३.						

परिशिष्ट “अ-७”

जिल्हा क्रीडा पुरस्कार नियम, २०१७

नियम क्र. १: संक्षिप्त नांव : या नियमांना जिल्हा क्रीडा पुरस्कार नियम २०१७” असे संबोधण्यात यावे.

नियम क्र. २: उद्दिष्ट : जिल्ह्यातील गुणवंत क्रीडापटू, क्रीडा मार्गदर्शक व क्रीडा कार्यकर्ता यांच्या कार्याचे/योगदानाचे मूल्यमापन होऊन त्यांचा गौरव व्हावा व प्रोत्साहन मिळावे, हे या क्रीडा पुरस्काराचे उद्दिष्ट आहे.

नियम क्र. ३: पुरस्काराचे स्वरूप

(१) या पुरस्कारामध्ये खालील बाबींचा समावेश राहिल.

- (अ) प्रमाणपत्र
- (ब) स्मृतिचिन्ह
- (क) रोख रुपये १०,०००/- (रु. दहा हजार फक्त)

(२) दरवर्षी प्रत्येक जिल्ह्यात जास्तीत जास्त पाच पुरस्कार देण्यात येतील.

- (अ) गुणवंत क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार - एक
- (ब) गुणवंत क्रीडा कार्यकर्ता पुरस्कार - एक
- (क) गुणवंत खेळाडू पुरस्कार - तीन (१ महिला, १ पुरुष व १ दिव्यांग खेळाडू)

(३) सदर पुरस्कार दोन किंवा अधिक व्यक्तींना विभागून दिला जाणार नाही.

(४) एखाद्या वर्षी पुरस्कारासाठी पात्र अशी व्यक्ति आढळून न आल्यास पुरस्कार घोषित केला जाणार नाही.

(५) एखाद्या वर्षी हा पुरस्कार देण्यात न आल्यास पुढील वर्षासाठी ज्यादाचा पुरस्कार म्हणून गणण्यात येणार नाही.

(६) सदर पुरस्कार मरणोत्तर दिला जाणार नाही.

नियम क्र. ४: पुरस्काराचे वर्ष: पुरस्कार वर्ष दिनांक १ जुलै ते ३० जून असे राहिल.

नियम क्र. ५: पात्रतेचे निकष:

(१) पुरस्कारासाठी अर्ज करणा-या अर्जदाराचे महाराष्ट्रात सलग १५ वर्षे वास्तव्य असले पाहिजे.

(२) संबंधित जिल्ह्यामध्ये

(अ) क्रीडा मार्गदर्शक म्हणून सतत दहा वर्षे महाराष्ट्रात क्रीडा मार्गदर्शनाचे कार्य केले असले पाहिजे व त्याने वयाची ३० वर्षे पूर्ण केलेली असणे आवश्यक आहे. गुणांकनाकरिता त्या जिल्ह्यातील खेळाडूंचीच कामगिरी ग्राह्य धरली जाईल.

(ब) क्रीडा संघटक/कार्यकर्त्याने सतत दहा वर्षे महाराष्ट्रात क्रीडा विकासासाठी भरीव योगदान दिले असले पाहिजे व त्याने वयाची ३० वर्षे पूर्ण केलेली असणे आवश्यक आहे. गुणांकनाकरिता त्या जिल्ह्यातील कामगिरी ग्राह्य धरली जाईल.

(क) खेळाडूने पुरस्कार वर्षासह लगतपूर्व ५ वर्षांपैकी २ वर्षे त्या जिल्ह्याचे मान्यताप्राप्त खेळांच्या अधिकृत स्पर्धांमध्ये प्रतिनिधित्व केले असले पाहिजे.

(३) एका जिल्ह्यामध्ये जिल्हा क्रीडा पुरस्कार प्राप्त करणारी व्यक्ती राज्यातील अन्य जिल्ह्यात जिल्हा पुरस्कारासाठी अर्ज करण्यास पात्र राहणार नाही.

(४) एकदा एका खेळामध्ये किंवा एका प्रवर्गामध्ये जिल्हा क्रीडा पुरस्कार प्राप्त केलेली व्यक्ती पुन्हा त्याच खेळात किंवा प्रवर्गात जिल्हा क्रीडा पुरस्कार मिळण्यास पात्र असणार नाही.

नियम क्र. ६: गुणांकन पद्धती :

(एक) गुणवंत क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कारासाठी निवड करण्याची कार्यपद्धती खालील प्रमाणे राहिल.

(अ) गेल्या दहा वर्षात किमान वरिष्ठ गटातील राज्य व राष्ट्रीय पदक विजेते तसेच कनिष्ठ शालेय, ग्रामीण व महिला (खेलो इंडिया) मधील राष्ट्रीय स्तरापर्यंतचे पदकविजेते खेळाडू तयार केले असतील असा क्रीडा मार्गदर्शक जिल्हा क्रीडा पुरस्कारासाठी अर्ज करण्यास पात्र राहिल.

(ब) क्रीडा मार्गदर्शकासाठी पात्रता निकष खालीलप्रमाणे राहतील.

(i) सांघिक अथवा वैयक्तिक मान्यताप्राप्त क्रीडा प्रकारात नॅशनल गेम्स, वरीष्ठ राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेत प्रतिनिधीत्व केलेला खेळाडू अथवा राज्य/जिल्हा अजिंक्यपद स्पर्धेत प्रथम तीन क्रमांकापर्यंत यश मिळविणारे किमान तीन खेळाडू घडविणारा मार्गदर्शक.

(ii) एखादया खेळाडूचे वेगवेगळे मार्गदर्शक असू शकतात व त्या सर्वांनी एकाच वर्षी पुरस्कारासाठी अर्ज केला असेल तर ज्या क्रीडा मार्गदर्शकांनी खेळाडूस सुरवातीच्या काळात मार्गदर्शन केले असेल त्या क्रीडा मार्गदर्शकास प्राधान्य देण्यात यावे.

(iii) क्रीडा मार्गदर्शकांनी खेळाडूस किती वर्षे प्रशिक्षण दिले याचेही तुलनात्मक मूल्यमापन करण्यात यावे.

(iv) विहीत नमुन्यातील अर्ज संघटनेमार्फत अथवा वैयक्तिकरित्या विहीत मुदतीत सादर करणे आवश्यक राहिल.

(v) अर्जदाराने मार्गदर्शन केलेल्या खेळाडू/खेळाडूंची विहित नमुन्यातील हमीपत्र अर्जासोबत स्वतंत्रपणे जोडणे आवश्यक आहे. (हमीपत्राचा विहित नमुना पुरस्कार अर्जाच्या नमुन्यासोबत जोडला आहे.)

क्रीडा मार्गदर्शक गुणांकन तक्ता (सांघिक व वैयक्तिक खेळ)

अ.क्र.	खेळाचा स्तर	क्रमांक व गुण					
		पहिला	दुसरा	तिसरा	चौथा	सहभाग	त्या स्पर्धेतील उच्चांकनासाठी जादा गुण
१.	जागतिक चषक/अजिंक्यपद स्पर्धा (ज्युनिअर गट)	०९	०८	०७	०६	०५	०४
२.	जागतिक चषक/अजिंक्यपद (सब ज्युनिअर गट)	०८	०७	०६	०५	०४	०३
३.	नॅशनल गेम्स	०७	०६	०५	०४	०३	०२
४.	/ वरिष्ठ राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा	०६	०५	०४	०३	०२	०१
५.	जागतिक/ एशियन शालेय क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील)	०६	०५	०४	०३	०२	--
६.	कनिष्ठ राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा	०५	०४	०३	०२	०१	--

७.	राष्ट्रीय शालेय व केंद्र शासनामार्फत आयोजित क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील)	०५	०४	०३	--	--	--
८.	वरीष्ठ राज्य अजिंक्यपद स्पर्धा	०५	०४	०३	--	--	--
	राज्य शालेय व केंद्र शासनामार्फत आयोजित क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील)	०४	०३	०२	--	--	--
९.	वरीष्ठ जिल्हा अजिंक्यपद स्पर्धा	०३	०२	०१	--	--	--

(दोन) गुणवंत क्रीडा संघटक/कार्यकर्ता पुरस्कारासाठी निवड करण्याची कार्यपद्धती खालील प्रमाणे राहिल. क्रीडा कार्यकर्ते/संघटक यांनी केलेल्या कामाचे मूल्यमापन खालील तीन प्रकारामध्ये करण्यात येईल.

(अ) विकासात्मक कार्य :

- संघटक/कार्यकर्ते यांच्या सक्रीय प्रयत्नातून अधिकृत खेळांची किती मैदाने त्यांच्या जिल्ह्यात उभारण्यात आली (पुराव्यासह यादी सादर करावी)
- संघटक/कार्यकर्त्यांच्या प्रयत्नातून किती व्यायामशाळा/क्रीडा संस्था/संघटना स्थापन करण्यात आल्या (पुराव्यासह यादी सादर करावी.)
- संघटक/कार्यकर्त्यांनी गत दहा वर्षात किती अधिकृत खेळाच्या राष्ट्रीय/राज्य/विभागीय/जिल्हास्तरीय क्रीडा स्पर्धा भरविल्या याची तपशिलवार पुराव्यासह माहिती दयावी. तसेच अर्जदाराची त्यात कोणती जबाबदारी होती ते स्पष्ट करावे.

(ब) संघटनात्मक कार्य :

- संघटक/कार्यकर्त्यांनी विशिष्ट एक अधिकृत खेळाच्या प्रचार व प्रसारासाठी पुरस्कार वर्षातील ३० जून रोजी संपणा-या वर्षासह लगतपूर्व १० वर्षात कोणते कार्य केले याबाबतची माहिती खालील उपशीर्षाखाली दयावी
- किती अधिकृत खेळाच्या एकविध जिल्हा व राज्यस्तरीय संघटनेवर पदाधिकारी आहेत, त्या पदांची जबाबदारी व केलेल्या कामाची माहिती यथोचित कागदपत्रांसह दयावी.
 - अर्जदार ज्या क्रीडा संस्थावर पदाधिकारी आहेत त्या संस्थांच्या, गत १० वर्षात किती खेळाडूंनी जिल्हा/राज्य/राष्ट्रीय पातळीवर पदके संपादन केली अशा खेळाडूंची यादी संबंधित खेळाच्या संघटनेच्या अध्यक्ष/सचिव यांच्या स्वाक्षरीसह सादर करावी.
 - स्वायत्त संस्थांच्या उभारणीतील व प्रत्यक्ष कार्यातील सहभाग स्पृहणीय असणे आवश्यक आहे.
 - पूरक अंग म्हणून मार्गदर्शक/पंच/सामनाधिकारी इ.विविध स्तरावरील अधिकृत स्पर्धामधील कामगिरीसुध्दा स्पृहणीय असावी.
 - राज्य/राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय खुल्या गटाच्या अजिंक्यपद स्पर्धांच्या निवड समितीचे सदस्य/ पंच/ सरपंच/ सामनाधिकारी/ वेळाधिकारी/गुणलेखक व व्यवस्थापक म्हणून केलेली कामगिरी.

(क) क्रीडा प्रचार व प्रसार :-

- क्रीडाविषयक लिखाण, वक्तव्य, संशोधनात्मक कार्य, क्रीडा परिसंवाद, चर्चासत्राचे आयोजन, प्रात्यक्षिके, चित्रपट, प्रदर्शन, इ.माध्यमातून प्रसाराचे केलेले कार्य क्रीडा वातावरणासाठी पोषक असावे.

(ii) संघटक/कार्यकर्त्याने केलेल्या क्रीडा विषयक स्वतंत्र लिखाण/पुस्तके/मासिके अथवा साप्ताहिके अथवा दैनिके यातील क्रीडा विकास विषयक लेख (समालोचनात्मक नव्हे) आकाशवाणी अथवा दूरदर्शन अथवा अन्यत्र केलेले वक्तव्य, क्रीडा विषयक चर्चासत्रे आणि परिसंवादाचे आयोजन किंवा सहभाग याही बाबी पुरस्कारासाठी विचारात घेतल्या जातील.

उपरोक्त बाबी लक्षात घेऊन क्रीडा संघटक/कार्यकर्ते यांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन खालील गुणकोष्टकानुसार करण्यात येईल.

कार्याचा तपशिल	गुण मर्यादा
(अ)विकासात्मक कार्य (ii) क्रीडांगण तयार करणे (ii) व्यायामशाळा बांधणे (iii) क्रीडा मंडळांची व संघटनांची स्थापना करणे	प्रति क्रीडांगणे ०१ गुण प्रति व्यायामशाळा ०१ गुण प्रति मंडळ ०१ गुण
(ब) संघटनात्मक कार्य (i) स्थापन केलेल्या/पदाधिकारी असलेल्या क्रीडा संघटनांची संख्या (ii) अधिकृत खेळांच्या क्रीडा स्पर्धा भरविणे अ. जिल्हास्तर ब. विभागीय स्तर क. राज्यस्तर/आंतरविद्यापीठ ड. राष्ट्रीय स्तर इ. आंतरराष्ट्रीय (iii) राज्य/ राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय खुल्या गटाच्या अजिंक्यपद स्पर्धांच्या निवड समितीचे सदस्य /पंच/ सरपंच/ सामनाधिकारी/ वेळा अधिकारी/ गुणलेखक व व्यवस्थापक म्हणून केलेली कामगिरी.	प्रति संघटना ०१ गुण ०१ गुण ०२ गुण ०३ गुण ०४ गुण ०५ गुण प्रतिस्पर्धा राज्यस्तर ०१ गुण प्रतिस्पर्धा राष्ट्रीयस्तर ०२ गुण प्रतिस्पर्धा आंतरराष्ट्रीयस्तर ०३ गुण
(क) क्रीडा प्रचार व प्रसार (i) चर्चासत्रे, परिसंवाद, प्रात्यक्षिके (ii) पुस्तक प्रकाशन (iii) मासिके, वर्तमानपत्रे इ.साठी केलेले लेखन व आकाशवाणी, दूरदर्शन व इतर चॅनेल्सवरील भाषण	प्रति उपक्रम ०१ गुण प्रतिपुस्तक ०१ गुण प्रतिलेख व भाषण ०१ गुण
४. उपरोक्त गुणकोष्टकानुसार क्रीडा संघटक/कार्यकर्त्यांच्या कामगिरीचे गुणांकन करून तसेच भौगोलिक मागासलेपणा, त्या त्या प्रादेशिक विभागातील क्रीडा सुविधांचा अभाव आणि एखादया कार्यकर्त्यांची वर्षानुवर्ष सतत क्रीडा विकासासाठी झटण्याची वृत्ती व चिकाटी लक्षात घेऊन त्यांच्या कार्यकर्तृत्वाचे वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन करण्यात येऊन पुरस्कारार्थीची यादी तयार करण्यात येईल.	

(तीन) खेळाडू पुरस्कारासाठी निवड करण्याची कार्यपद्धती खालील प्रमाणे राहिल.

(i) खेळाडूंची मान्यताप्राप्त खेळाच्या अधिकृत राज्य/राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धेमधील पुरस्कार वर्षाच्यालगतपूर्व पाच वर्षातील राज्य व राष्ट्रीय स्तरावरील वरीष्ठ/कनिष्ठ शालेय, राष्ट्रीय शालेय व केंद्र शासनामार्फत आयोजित क्रीडा स्पर्धा मधील राष्ट्रीय स्तरावरील कामगिरी लक्षात घेण्यात यावी. यापैकी उत्कृष्ट ठरणाऱ्या तीन वर्षांच्या कामगिरीचा विचार गुणांकन कोष्टकाप्रमाणे करण्यात यावा.

- (ii) खेळाडूने त्यांचा अर्ज विहीत नमुन्यात व विहित मुदतीत जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडे सादर करावा.
 (iii) खेळाडूने स्पर्धांच्या मूळ प्रमाणपत्रांच्या साक्षांकित प्रती सोबत सादर करणे आवश्यक राहिल.
 (iv) खेळाडूंचा अर्ज अधिकृत जिल्हा संघटनेमार्फत शिफारस करून सादर करणे आवश्यक राहिल. तथापि, अपवादात्मक परिस्थितीत खेळाडू वैयक्तिकरित्या अर्ज करू शकतील.
 (v) खालील आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत सहभागी खेळाडूंस जिल्हा क्रीडा पुरस्कार थेट देण्यात यावा. असा पुरस्कार ज्यादाचा पुरस्कार समजण्यात यावा.

१. एशियन गेम्स,
२. कॉमनवेल्थ गेम्स,
३. जागतिक अजिंक्यपद क्रीडा स्पर्धा (सर्व गट)
४. जागतिक चषक क्रीडा स्पर्धा (सर्व गट)
५. आशियाई अजिंक्यपद स्पर्धा (सर्व गट)
६. राष्ट्रकुल अजिंक्यपद स्पर्धा (सर्व गट)
७. यूथ ऑलिम्पिक गेम्स, युथ कॉमनवेल्थ गेम्स, युथ जागतिक अजिंक्यपद/युथ जागतिक चषक स्पर्धा

(vi) (१) ज्या खेळात वैयक्तिक कामगिरीवर विजेते अथवा उपविजेते पद ठरले जाते ते खेळ अथवा क्रीडा प्रकार वैयक्तिक खेळ म्हणून संबोधण्यात येतील. उदा. कुस्ती, अॅथलेटिक्स (रिले सोडून), बॅडमिंटन (एकेरी), टेबलटेनिस (एकेरी) इत्यादी.

(२) ज्या खेळामध्ये दोन अथवा दोनापेक्षा जास्त खेळाडू एकत्रित खेळून सांघिक कामगिरीच्या आधारावर विजेते/उपविजेते पद मिळवितात अशा क्रीडा प्रकारांना सांघिक खेळ म्हणून संबोधण्यात यावे. उदा. अॅथलेटिक्स (रिले), बॅडमिंटन (दुहेरी/मिश्र), टेनिस (दुहेरी/मिश्र), टेबलटेनिस (दुहेरी/मिश्र) इत्यादी.

ज्या खेळामध्ये वैयक्तिक व सांघिक अशा संयुक्त स्पर्धा होतात (उदा. अॅथलेटिक्स, जिम्नॅस्टिक्स, जलतरण, टेनिस, टेबल टेनिस, बॅडमिंटन इ.) अशाच खेळांसाठी खालील देण्यात आलेले गुणोत्तर प्रमाण ग्राह्य धरण्यात येईल व त्यानुसार क्रीडा कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. ज्या खेळांमध्ये फक्त सांघिक स्पर्धा अथवा फक्त वैयक्तिक स्पर्धा असतील तर त्यांच्या क्रीडा कामगिरीचे नियमित सर्व साधारण गुणांकनानुसार गुणांकन करण्यात येईल.

(३) सांघिक क्रीडा प्रकारासाठी गुणांकन हे संघातील खेळाडूंच्या संख्येनुसार गणण्यात येईल.

(४) एखादया वैयक्तिक प्रकाराचे गुणांकन A आहे. तर सांघिक क्रीडा प्रकाराचे गुणांकन खालीलप्रमाणे करण्यात येईल.

उदा. एका संघात दोन खेळाडू असतील तर :- $१.५ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या (A म्हणजे उदा.जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धा - प्रथम क्रमांक १२ गुण)

$$१.५ \times १२ \div २ = ९ \text{ गुण}$$

एका संघात तीन किंवा चार खेळाडू असतील तर :- $२ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या

$$२ \times १२ \div ४ = ६ \text{ गुण}$$

एका संघात पाच ते दहा खेळाडू असतील तर :- $३ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या

$$३ \times १२ \div ५ = ७.२ \text{ गुण}$$

एका संघात दहा पेक्षा खेळाडू असतील तर :- $५ \times A \div$ संघातील खेळाडू संख्या

$$५ \times १२ \div ११ = ५ \text{ गुण}$$

(vii) “परिशिष्ट अ -६. १” मधील खेळांची यादी पुरस्कारासाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.

खेळाडूसाठी गुणांकन कोष्टक

अ. क्र.	खेळाचा स्तर	क्रमांक व गुण				
		पहिला	दुसरा	तिसरा	सहभाग	त्या स्पर्धेतील उच्चांकनासाठी जादा गुण
१.	नॅशनल गेम्स	१०	०९	०८	०७	०५
२.	वरीष्ठ राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा	०९	०८	०७	०६	०५
३.	जागतिक/ एशियन शालेय क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील), ज्युनिअर एशियन चॅंपियनशीप, कॅडेट एशियन चॅंपियनशीप, इंटरनॅशनल चॅंपियनशीप, युथ एशियन गेम्स, ऑल इंडिया युनिव्हर्सिटी गेम्स, युवा राष्ट्रीय स्पर्धा.	०८	०७	०६	०५	-
४.	कनिष्ठ राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा	०७	०६	०५	०४	०३
५.	राष्ट्रीय शालेय व केंद्र शासनामार्फत आयोजित क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील)	०६	०५	०४	०२	-
६.	वरीष्ठ राज्य अजिंक्यपद स्पर्धा	०५	०४	०३	-	-
७.	राज्य शालेय व केंद्र शासनामार्फत आयोजित क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील)	०४	०३	०२	-	-
८.	वरीष्ठ जिल्हा अजिंक्यपद स्पर्धा	०३	०२	०१	-	-

नियम क्र. ७ : अर्ज करण्याची पध्दत :

इच्छुक उमेदवार विहीत नमुन्यातील आपले अर्ज त्यांच्या क्रीडा कामगिरीच्या वैयक्तिक माहितीसह विहीत मुदतीत संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांचेकडे सादर करतील.

नियम क्र. ८ : अर्जाची छाननी :

जिल्हा क्रीडा अधिकारी त्यांचेकडे प्राप्त झालेल्या अर्जांची प्राथमिक छाननी करून निकषांच्या आधारे अभिप्रायासह ते जिल्हा क्रीडा पुरस्कार निवड समितीसमोर सादर करतील.

नियम क्र. ९ : पुरस्कार निवड समिती:

जिल्हा क्रीडा पुरस्कार निवड समिती पुढील प्रमाणे गठीत करण्यात येत आहे.

१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	विभागीय उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा	सदस्य
३.	अर्जुन/द्रोणाचार्य पुरस्कारार्थी खेळाडू/मार्गदर्शक (असल्यास) किंवा जिल्हा क्रीडा पुरस्कारार्थी (संघटक/क्रीडा मार्गदर्शक)	सदस्य
४.	शिवछत्रपती/राज्य उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक/संघटक कार्यकर्ता/खेळाडू पुरस्कारार्थी.	सदस्य
५.	जिल्हा क्रीडा अधिकारी	सदस्य-सचिव

(१) वरील अ.क्र. ३ व ४ येथील अशासकीय सदस्याची नियुक्ती करण्याचे अधिकार जिल्हा क्रीडा पुरस्कार निवड समितीच्या अध्यक्षाना राहतील.

(२) अशासकीय सदस्यांची मुदत त्या पुरस्कार वर्षापुरतीच मर्यादित राहिल.

नियम क्र. १० : समितीची मान्यता :

(१) जिल्हा क्रीडा पुरस्कार निवड समिती निकषांच्या व गुणवत्तेच्या आधारे अर्जाची छाननी करुन योग्य व्यक्तीच्या निवडीस मान्यता देईल.

(२) समितीचा निर्णय अंतिम राहिल.

(३) एखादया व्यक्तीस दिलेला पुरस्कार आक्षेपार्ह कारणास्तव रद्द करण्याचा अधिकार समितीस राहिल व तसे घडल्यास तो पुरस्कार मिळालेली व्यक्ती सदर पुरस्कार जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांना परत करील.

(४) पुरस्कारासाठी दबाव आल्यास सदर व्यक्ती अपात्र ठरविण्यात येईल.

(५) पुरस्कारासाठी विचारात घेतलेल्या स्पर्धेच्या काळात जर खेळाडूने उत्तेजक द्रव्य (डोपिंग) घेतल्याचे आढळून आल्यास संबंधित खेळाडूस देण्यात आलेला पुरस्कार रद्द करण्याचे अधिकार समितीस राहतील.

नियम क्र. ११: पुरस्काराचे प्रक्रीयेचे वेळापत्रक :

(१) जुलै महिन्यात अर्ज मागविण्यात येऊन ऑगस्ट महिना अखेर त्यांची छाननी करण्यात यावी. तदनंतर जिल्हा क्रीडा पुरस्कार निवड समिती निकषांच्या व गुणवत्तेच्या आधारे अर्जाची छाननी करुन योग्य व्यक्तीच्या निवडीस मान्यता देईल.

(२) जानेवारी महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात जिल्हा स्तरावर पुरस्कार जाहीर करण्यात यावेत

(३) २६ जानेवारी या प्रजासत्ताक दिनाच्या दिवशी पुरस्काराचे वितरण करण्यात यावे.

(४) वेळापत्रकामध्ये परिस्थितीनुरूप बदल करण्याचे अधिकार राखून ठेवण्यात येत आहेत.

जिल्हा क्रीडा पुरस्कारासाठी खालील खेळांचा विचार केला जाईल.

परिशिष्ट “अ-७.१”

१.	धनुर्विद्या (आर्चरी)	२१.	बास्केटबॉल
२.	मैदानी क्रीडा स्पर्धा (अॅथलेटिक्स)	२२.	शरीरसौष्ठव (बॉडीबिल्डिंग)
३.	बॅडमिंटन	२३.	मुष्टीयुद्ध (बॉक्सिंग)
४.	बिलियर्ड्स अँड स्नुकर	२४.	क्रिकेट
५.	कॅरम	२५.	फूटबॉल
६.	बुद्धीबळ (चेस)	२६.	हॅण्डबॉल
७.	सायकलिंग	२७.	हॉकी
८.	तलवारबाजी (फेन्सिंग)	२८.	ज्युदो
९.	गोल्फ	२९.	कबड्डी
१०.	जिम्नॅस्टिक्स	३०.	कयाकिंग/कॅनोईंग
११.	अश्वारोहण (हॉर्स राईडिंग)	३१.	खो-खो
१२.	लॉन टेनिस	३२.	भारोत्तोलन (पॉवरलिफ्टिंग)
१३.	मल्लखांब	३३.	रोईंग
१४.	नेमबाजी (शूटींग)	३४.	तायक्वाँदो
१५.	स्केटिंग	३५.	व्हॉलीबॉल

१६.	स्क्वॅश	३६.	वजन उचलणे (वेटलिफ्टिंग)
१७.	जलतरण (स्विमिंग (डायव्हिंग, वॉटरपोलो)	३७.	कुस्ती (रेसलिंग)
१८.	टेबलटेनिस	३८.	बुझू
१९.	ट्रायथलॉन	३९.	यॉर्टींग
२०.	आटयापाटया		
